

Európska únia

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka:

Európa investujúca do vidieckych oblastí

Príručka pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013

pre 4. výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na opatrenie

1.1 „Modernizácia fariem“

Schválil štatutárny zástupca riadiaceho orgánu pre PRV SR 2007 - 2013:

Zsolt Simon
minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Bratislava január 2012

OBSAH

ÚVOD	4
1. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE	5
1.1 Účel príručky	5
1.2 Právny základ	5
2. CHARAKTERISTIKA OPATRENIA	6
3. VÝZVA NA PREDKLADANIE ŽoNFP, PRÍJEM A ADMINISTRÁCIA ŽoNFP, UZAVRETIE ZMLUVY, RIEŠENIE SŤAŽNOSTÍ	17
3.1 Výzva na predkladanie ŽoNFP	17
3.2 Prijímanie ŽoNFP	17
3.3 Konanie o ŽoNFP	18
3.3.1 Výber ŽoNFP	18
3.3.2 Oznámenie výsledku konania o ŽoNFP	18
3.3.3 Neschválenie ŽoNFP	19
3.4 Uzatvorenie zmluvy o poskytnutí NFP	19
3.5 Riešenie sťažností	20
4. USMERNENIE POSTUPU ŽIADATEĽOV PRI OBSTARÁVANÍ TOVAROV, STAVEBNÝCH PRÁČ A SLUŽIEB	21
5. OCHRANA MAJETKU NADOBUDNUTÉHO A/ALEBO ZHODNOTENÉHO Z PROSTRIEDKOV EÚ A ŠR	23
6. PLATBY KONEČNÉMU PRIJÍMATEĽOVI	25
6. 1 Systém účtov pri finančnom riadení EPFRV	26
6. 2 Vysporiadanie finančných vzťahov	27
6. 3 Účtovníctvo prijímateľa	27
7. MONITOROVANIE VÝVOJA PROJEKTOV A MONITOROVACIE SPRÁVY	29
8. VÝKLAD POJMOV	30

9. ZOZNAM SKRATIEK	36
10. ZOZNAM PRÍLOH	37

ÚVOD

Metodická príručka pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ďalej len „príručka“) z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 (ďalej len „PRV“) je vypracovaná v súlade s PRV na programovacie obdobie 2007 – 2013 spolufinancovaným z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „EPFRV“), ktorý bol schválený vládou SR jej uznesením č. 291 z 21. marca 2007 a Európskou komisiou jej rozhodnutím K (2007) 6164 zo 4. decembra 2007.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“) plní funkciu riadiaceho orgánu (ďalej len „RO“). Nevyhnutnou podmienkou vyplatenia finančných čiastok členským štátom na financovanie výdavkov PRV je existencia akreditovanej platobnej agentúry. V podmienkach SR plní úlohy akreditovanej platobnej agentúry **Pôdohospodárska platobná agentúra**. Pôdohospodárska platobná agentúra zabezpečuje aj výkon ďalších úloh, ktoré na ňu delegoval RO na základe splnomocnenia o delegovaní právomocí riadiaceho orgánu uzatvoreného medzi MPRV SR a Pôdohospodárskou platobnou agentúrou.

PRV sa vzťahuje na celé územie Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), ktoré je rozdelené na oblasti cieľa Konvergencia a na oblasti mimo cieľa Konvergencia. Oblasti cieľa Konvergencia sú: Západné Slovensko (Trnavský kraj, Nitriansky kraj, Trenčiansky kraj), Stredné Slovensko: (Banskobystrický kraj, Žilinský kraj) a Východné Slovensko (Košický kraj, Prešovský kraj). Oblasti mimo cieľa Konvergencia zahŕňajú územie Bratislavského kraja.

1. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

1.1 Účel príručky

Táto príručka stanovuje mechanizmus poskytovania finančnej podpory v rámci PRV. Upravuje spôsob prijímania a administrácie žiadosti o nenávratný finančný príspevok z PRV (ďalej len „ŽoNFP“), podmienky vyhodnocovania ŽoNFP, platby konečnému prijímateľovi (ďalej len „prijímateľ“) a monitorovanie projektov.

Príručka je záväzná pre všetkých žiadateľov o nenávratný finančný príspevok a prijímateľov platieb v rámci 4. výzvy na opatrenie 1.1 „Modernizácia fariem“.

V prípade rozporu, resp. nejasností medzi PRV a príručkou, spôsobených edičnou alebo tlačovou chybou, resp. chybou podobného charakteru, platia ustanovenia PRV.

V prípade rozporu medzi príručkou a Systémom finančného riadenia EPFRV na programovacie obdobie 2007 – 2013 platia ustanovenia Systému finančného riadenia EPFRV na programovacie obdobie 2007 – 2013.

V prípade rozporu, resp. nejasností medzi príručkou a ŽoNFP platia ustanovenia príručky.

V prípade rozporu, resp. nejasností medzi príručkou a zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „zmluva“) platia ustanovenia zmluvy.

1.2 Právny základ

Opatrenie 1.1 „Modernizácia fariem“ je koncipované v súlade s nasledovnými právnymi predpismi EÚ:

- nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV¹,
- nariadenie Komisie (ES) č. 1974/2006², ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia (ES) 1698/2005.

Podpora v rámci PRV je poskytovaná v súlade s nasledujúcou legislatívou SR:

- zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov.

¹ Uverejnené v Úradnom vestníku EÚ L 277 dňa 21. 10. 2005.

² Uverejnené v Úradnom vestníku EÚ L 368 dňa 23. 12. 2006.

2. CHARAKTERISTIKA OPATRENIA

OS 1: ZVÝŠENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI SEKTORU POĽNOHOSPODÁRSTVA A LESNÉHO HOSPODÁRSTVA

OPATRENIE: 1.1. MODERNIZÁCIA FARIEM

Kód opatrenia

121 Modernizácia fariem

Právny základ:

Kapitola I, článok 20 (b) (i) a článok 26 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Kapitola III, článok 17 a príloha II, bod 5.3.1.2.1. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Cieľ

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych subjektov lepším využívaním výrobných faktorov a uplatňovaním nových technológií a inovácií.

Tento cieľ sa bude naplňať predovšetkým prostredníctvom:

- znižovania výrobných nákladov a zlepšovania pracovných podmienok v poľnohospodárskych podnikoch;
- zvyšovania počtu fariem s modernými budovami, novými technológiami a technickými zariadeniami s úspornou spotrebou energie;
- zavádzania a rozširovania informačných a komunikačných technológií;
- výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov poľnohospodárskej výroby vrátane skladovacích priestorov;
- zlepšovania kvality výroby a obmedzovania strát.

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré zlepšujú celkovú výkonnosť podniku a sú v súlade s cieľmi opatrenia a s príslušnými právnymi predpismi EÚ a zosúladené s požiadavkami životného prostredia. Napr.:

A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov

Oblasť – Rastlinná výroba

- na prvotnú pozberovú úpravu a skladovanie obilnín, olejní, strukovín, ovocia, zeleniny, zemiakov, objemových krmív, liečivých, technických a energetických plodín vrátane osív a sadív;
- na uskladnenie priemyselných a hospodárskych hnojív a prípravkov na ochranu rastlín;
- skleníkov a fóliovníkov;
- závlahových a odvodňovacích systémov;
- na výsadbu, likvidáciu (za podmienky následnej výsadby v obdobnej výmere ako bola urobená likvidácia) rekonštrukciu a modernizáciu ovocných sádov, plantáží špargle a liečivých rastlín;
- na výsadbu, rekonštrukciu a modernizáciu chmeľníc vrátane výsadbového materiálu;
- nová výsadba vinogradov vrátane výsadbového materiálu na základe udeleného výsadbového práva z rezervy výsadbových práv.

Oblasť – Živočišna výroba

- pre ustajnenie a chov hospodárskych zvierat vrátane výbehov a budovanie pastevných areálov, prístreškov na pastve a salašov;
- dojární vrátane objektov na prvotné ošetrovanie mlieka;
- liahní;

- medárni;
- na uskladnenie krmív, stelív;
- na bezpečné uskladnenie a spracovanie odpadovej vody a biologického odpadu (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žump).

Oblasť – Mechanizácia

- na uskladnenie a ošetrovanie poľnohospodárskej techniky (prístrešky, garáže, opravárenské dielne) a to výlučne pre potreby poľnohospodárskeho podniku;
- čerpacích staníc pohonných hmôt a mazadiel v hospodárskych dvoroch výlučne pre potreby poľnohospodárskeho podniku.

Oblasť – Ostatné

- na využitie obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou veternej, vodnej a solárnej energie v prípade investícií do výroby tepelnej energie a/alebo elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v poľnohospodárskych podnikoch sú zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov oprávnené na podporu len vtedy, ak ich výrobná kapacita nepresahuje kombinovanú priemernú ročnú spotrebu tepelnej energie a elektrickej energie v danom poľnohospodárskom podniku vrátane domácnosti³. V prípade investícií do výroby biopalív v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES⁴ v poľnohospodárskych podnikoch sú zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov oprávnené na podporu len vtedy, ak ich výrobná kapacita nepresahuje priemernú ročnú spotrebu palív používaných v doprave v danom poľnohospodárskom podniku⁵ - len právnické a fyzické osoby, ktorých podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách je minimálne 30 %.
- na zriadenie a využívanie geotermálneho vrtu vrátane rozvodov za podmienky, že viac ako 50 % vyrobenej energie žiadateľ využije pre vlastnú poľnohospodársku výrobu;
- na priamy predaj poľnohospodárskych výrobkov, tzn. zriadenie malých predajných miest umiestnených priamo v podnikoch, kde prijímateľ pomoci bude môcť predávať svoje výrobky, ktoré sú uvedené v zozname prílohy 1 Zmluvy o ES s výnimkou rybích výrobkov;
- diverzifikáciu poľnohospodárskych činností (napr. spracovanie poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe 1 Zmluvy o ES okrem rybích výrobkov) - len právnické a fyzické osoby, ktorých podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách je minimálne 30 %, pričom podiel vstupov do spracovania musí nad 50 % pochádzať z vlastnej prvovýroby počas realizácie projektu;
- čistiarní odpadových vôd pre potreby podniku.

B. Obstaranie a modernizácia technického a technologického vybavenia

Oblasť – Rastlinná výroba

- na prvotnú pozberovú úpravu a skladovanie obilnín, olejnín, strukovín, ovocia, zeleniny, zemiakov, objemových krmív, liečivých, technických a energetických plodín vrátane osív a sadív;
- na spracovanie biomasy pre technické a energetické využitie;
- na aplikáciu hnojív a prípravkov na ochranu rastlín;
- na pestovanie poľnohospodárskych plodín, t. j. prípravu pôdy, sejbu, zber a manipuláciu s rastlinnou produkciou vrátane doplnenia existujúcich technologických liniek;
- závlahových a odvodňovacích systémov;
- na výsadbu, rekonštrukciu a modernizáciu ovocných sádov, plantáží špargle a liečivých rastlín;

³ spotreba domácnosti sa zarátava len v prípade súkromne hospodáriaceho roľníka, ak sa daná domácnosť nachádza v areáli daného poľnohospodárskeho podniku.

⁴ Ú. v. ES L 140, 5. 6. 2009, s. 16.

⁵ investície v rámci OZE a geotermálneho vrtu sú oprávnené až po schválení 4. modifikácie PRV

- na výsadbu, rekonštrukciu a modernizáciu chmeľníc;
- novú výsadbu vinohradov na základe udeleného výsadbového práva z rezervy výsadbových práv.

Oblasť – Živočišna výroba

- v chovoch hospodárskych zvierat;
- na technologické vybavenie inseminačných a reprodukčných centier vrátane liahní;
- na uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami;
- na technológie dojenia, uskladnenie, chladenie a manipuláciu s mliekom a medom;
- na uskladnenie, manipuláciu a likvidáciu vedľajších produktov živočíšnej výroby a výkalov hospodárskych zvierat (vlastnej produkcie).

Oblasť – Mechanizácia

- traktory;
- samohybné poľnohospodárske stroje;
- náradie (návesné, závesné, nesené, ťahané, tlačené);
- nákladné automobily
- univerzálne podvozky určené k preprave špeciálnych nadstavieb vrátane obstarania týchto nadstavieb.

Oblasť – Ostatné

- na využitie obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou veternej, vodnej a solárnej energie - v prípade investícií do výroby tepelnej energie a/alebo elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v poľnohospodárskych podnikoch sú zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov oprávnené na podporu len vtedy, ak ich výrobná kapacita nepresahuje kombinovanú priemernú ročnú spotrebu tepelnej energie a elektrickej energie v danom poľnohospodárskom podniku vrátane domácností⁶. V prípade investícií do výroby biopalív v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES⁽⁷⁾ v poľnohospodárskych podnikoch sú zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov oprávnené na podporu len vtedy, ak ich výrobná kapacita nepresahuje priemernú ročnú spotrebu palív používaných v doprave v danom poľnohospodárskom podniku⁸ - len právnické a fyzické osoby, ktorých podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách je minimálne 30 %;
- na zriadenie a využívanie geotermálneho vrtu vrátane rozvodov - v prípade investícií do výroby tepelnej energie a/alebo elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v poľnohospodárskych podnikoch sú zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov oprávnené na podporu len vtedy, ak ich výrobná kapacita nepresahuje kombinovanú priemernú ročnú spotrebu tepelnej energie a elektrickej energie v danom poľnohospodárskom podniku vrátane domácností⁹;
- na zriadenie pripojenia podnikov na internet vrátane programového a počítačového vybavenia (PC + tlačiarne) podniku primerane v závislosti od výrobných kapacít podniku vrátane zriadenia vnútropodnikových počítačových sietí;
- na nevyhnutné vybavenie predajných miest definovaných v bode A – oblasť Ostatné;
- na diverzifikáciu poľnohospodárskych činností alebo služieb (napr. spracovanie poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe 1 Zmluvy o ES okrem rybích výrobkov) – len právnické a fyzické osoby, ktorých podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na

⁶ spotreba domácnosti sa zarátava len v prípade súkromne hospodáriaceho roľníka, ak sa daná domácnosť nachádza v areáli daného poľnohospodárskeho podniku.

⁷ Ú. v. ES L 140, 5. 6. 2009, s. 16.

⁸ investície v rámci OZE a geotermálneho vrtu sú oprávnené až po schválení 4. modifikácie PRV.

⁹ spotreba domácnosti sa zarátava len v prípade súkromne hospodáriaceho roľníka, ak sa daná domácnosť nachádza v areáli daného poľnohospodárskeho podniku.

celkových príjmoch/tržbách je minimálne 30 %, pričom podiel vstupov do spracovania musí nad 50 % pochádzať z vlastnej prvovýroby počas realizácie projektu;

- čistiarní odpadových vôd, umývacích rámp a zlepšenie kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov.

C. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín

- náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín.

Opis potrieb a zámerov so zreteľom na zlepšenie celkovej výkonnosti poľnohospodárskych podnikov

V rastlinnej výrobe sa používa staršie technické a technologické vybavenie na pestovanie, pozberovú úpravu, spracovanie a skladovanie poľnohospodárskych plodín. Podľa vekovej štruktúry takmer 78,2 % strojov rastlinnej výroby patrí do kategórie nad 12 rokov. Podpora bude smerovaná na nákup moderného strojno-technologického zariadenia pre zabezpečenie rozvoja celého výrobného a spracovateľského procesu základných, technických a špeciálnych plodín vrátane krmovín; na investície spojené s rekonštrukciou a modernizáciou vinohradov, výsadbou a modernizáciou ovocných sádov.

V živočíšnej výrobe je potrebné modernizovať ustajňovacie priestory tak, aby zvieratám boli poskytnuté čo najlepšie podmienky pre dosiahnutie optimálnej produkcie, ale zároveň aj ich pohody. Dojárne, liahne, medárne je treba modernizovať tak, aby boli dosiahnuté všetky potrebné hygienické štandardy EÚ. Čo sa týka strojov a zariadení, 36,1 % patrí do kategórie 8 – 12 rokov a 18,9 % do kategórie nad 12 rokov. Dôraz sa bude klásť na environmentálne aspekty.

Modernizácia technického a technologického vybavenia bude orientovaná na splnenie hygienických, environmentálnych požiadaviek, pohodu zvierat s cieľom zvýšiť progresivitu výroby a so zameraním na zvyšovanie konkurencieschopnosti.

Otázky životného prostredia sú veľmi dôležité nielen u veľkých, ale aj u malých poľnohospodárskych subjektov. Pomoc dostupná na základe tohto opatrenia bude určená na pomoc poľnohospodárom, aby mohli dobudovať zariadenia na uskladnenie a spracovanie hnoja vo svojich podnikoch, a tým chrániť životné prostredie vo vidieckych oblastiach.

Otázka obnoviteľných zdrojov energie je dôležitá pre naplnenie záväzku vo väčšej miere využívať obnoviteľné zdroje energie. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín určených pre energetické využitie umožňuje poľnohospodárom vytvárať priestor na diverzifikáciu výroby, ktorá prispieva k posilneniu ekonomickej dimenzie udržateľného rozvoja vidieka. Taktiež zakladanie porastov rýchlo rastúcich drevín dáva možnosť poľnohospodárom efektívne využívať menej produkčné poľnohospodárske pôdy na produkcie obnoviteľných zdrojov energie pričom je znižované riziko zväčšovania podielu neobhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy. Zároveň dochádza k zníženiu produkcie skleníkových plynov zvýšením podielu obnoviteľných zdrojov, čo prispeje k riešeniu kľúčových otázok týkajúce sa globálnych klimatických zmien.

Kritériá spôsobilosti

Oprávnenosť projektov na financovanie z PRV je podmienená splnením všetkých nasledovných kritérií spôsobilosti stanovených pre toto opatrenie:

1. Investície sa musia realizovať na území Slovenska.
2. Žiadateľ musí preukázať ekonomickú životaschopnosť pri ŽoNFP. Musí spĺňať **minimálne jedno** z nasledovných kritérií za posledné alebo predposledné účtovné obdobie.

Pre žiadateľov účtujúcich v jednoduchom účtovníctve

Ukazovatele	Vzorec	Kritéria
Krytie výdavkov príjmami	$\frac{\text{Príjmy celkom} * 100}{\text{Výdavky celkom}}$	KVP > 100 %
Celková zadlženosť aktív	$\frac{\text{Záväzky spolu} * 100}{\text{Majetok spolu}}$	CZA ≤ 80 %

Pre žiadateľov účtujúcich v podvojnom účtovníctve

Ukazovatele	Vzorec	Kritéria
Rentabilita nákladov	$\frac{\text{Hospodársky výsledok pred zdanením} * 100}{\text{Náklady}}$	RN ≥ 0,1 %
Celková zadlženosť aktív	$\frac{\text{Cudzí kapitál} * 100}{\text{Celkové aktíva}}$	CZA ≤ 80 %

3. Žiadateľ môže na základe výzvy na toto opatrenie predložiť maximálne 1 ŽoNFP.
4. V prípade, že žiadateľ pôsobí súčasne v celi Konvergencia a súčasne v oblasti mimo cieľa Konvergencia, môže predložiť len jednu ŽoNFP pre jeden z týchto cieľov podľa miesta realizácie projektu. Ak je predmetom projektu len obstaranie prepravného prostriedku, žiadateľ predloží ŽoNFP pre ten cieľ, v ktorom sa nachádza sídlo žiadateľa.
5. Žiadateľ nemá evidované nedoplatky poistného na zdravotné poistenie, sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové poistenie (splátkový kalendár potvrdený veriteľom sa akceptuje). *Preukazuje sa pri podaní ŽoNFP formou čestného vyhlásenia a pred uzavretím zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku potvrdeniami príslušných inštitúcií.*
6. Žiadateľ nie je v likvidácii; nie je voči nemu vedené konkurzné konanie; nie je v konkurze, v reštrukturalizácii a nebol voči nemu zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku; neporušil v predchádzajúcich 3 rokoch zákaz nelegálneho zamestnávania¹⁰. *Preukazuje sa pri podaní ŽoNFP formou čestného vyhlásenia a pred uzavretím zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku potvrdeniami príslušných inštitúcií.*
7. Žiadateľ nemá záväzky voči štátu po lehote splatnosti; voči žiadateľovi a na majetok, ktorý je predmetom projektu, nie je vedený výkon rozhodnutia. *Preukazuje sa formou čestného vyhlásenia.*
8. Investícia je v súlade s normami Spoločenstva pre danú investíciu. *Preukazuje sa v prípade ohlásenia stavebnému úradu v zmysle § 57 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov na základe výzvy od PPA pred podpisom zmluvy o NFP formou potvrdení od príslušných inštitúcií (Štátna veterinárna a potravinová správa SR, okresný hygienik) s tým, že v prípade stavebných investícií a predaja na*

¹⁰ zákon 523/2004 o rozpočtových pravidlách

splátky preukáže žiadateľ uvedené kritérium až pri poslednej ŽoP, ktorá súvisí s predmetnou investíciou (teda pri ŽoP, v ktorej si na ňu uplatňuje nenávratný finančný príspevok alebo jeho poslednú časť).

9. Investícia sa musí využívať **najmenej päť rokov** po podpise zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, pričom nesmie prejsť podstatnou zmenou, ktorá:
 - a. ovplyvní jej povahu alebo podmienky využívania alebo neoprávnene zvýhodní akýkoľvek podnik alebo verejný subjekt,
 - b. vyplýva buď zo zmeny povahy vlastníctva položky infraštruktúry alebo ukončenia alebo premiestnenia výrobných činností, pričom premiestnenie hnutelnej veci (stroj, manipulačná technika, mobilné technologické zariadenie a pod.) na inú prevádzku žiadateľa v rámci oblastí toho istého cieľa¹¹ sa za podstatnú zmenu nepovažuje.
10. Žiadateľ musí deklarovať, že pre každý vybraný projekt sa použije iba jeden zdroj financovania z EÚ alebo z národných zdrojov. *Preukazuje sa pri ŽoNFP formou čestného vyhlásenia.*
11. Predmet projektu môže byť predmetom záložného práva za podmienok stanovených v kapitole 5. OCHRANA MAJETKU NADOBUDNUTÉHO A/ALEBO ZHODNOTENÉHO Z PROSTRIEDKOV EÚ A SR.
12. Žiadateľ pri obstarávaní postupuje v zmysle tejto príručky, kapitola 4. USMERNENIE POSTUPU ŽIADATEĽOV PRI OBSTARÁVANÍ TOVAROV, STAVEBNÝCH PRÁČ A SLUŽIEB.
Žiadateľ je povinný začať realizovať obstarávanie tovarov, stavebných prác a služieb najskôr v deň vyhlásenia výzvy na toto opatrenie.
13. Žiadateľ môže predložiť max. 1 ŽoP ročne, pričom poslednú ŽoP musí predložiť najneskôr do 31.12.2014. V prípade kúpy prenajatej veci a kúpnej zmluvy (pri splácaní kúpnej ceny formou splátok) v zmysle Obchodného zákonníka sa platby v rámci ŽoP uskutočnia až po preukázaní vlastníctva žiadateľa k predmetu nájmu, resp. kúpy.
14. Žiadateľ musí preukázať vlastníctvo, resp. iný právny vzťah oprávňujúci užívať predmet projektu pretrvávajúci **najmenej šesť rokov** po predložení ŽoNFP s výnimkou špecifických prípadov (posúdi PPA). *Preukazuje sa pri ŽoNFP okrem investícií do výstavby objektov, kedy sa uvedené kritérium preukazuje pri podaní prvej ŽoP po skolaudovaní stavby a investícií do nákupu strojov, kedy žiadateľ preukáže vlastnícky vzťah pri prvej ŽoP.*
15. V prípade, že predmetom projektu je obstaranie **špeciálneho chladiarenského alebo mraziarenského prepravného prostriedku** do 3.5 tony na účely prepravy vlastnej produkcie žiadateľa určenej na priamy predaj konečnému spotrebiteľovi a/alebo iným maloobchodným prevádzkarniam¹², tento prepravný prostriedok je oprávnený na podporu, **len ak žiadateľ**:
 - a) už má vybudované **predajné** miesto alebo vybudovanie predajného miesta je súčasťou toho istého projektu alebo je predmetom projektu schváleného Pôdohospodárskou platobnou agentúrou v predchádzajúcich výzvach na toto opatrenie **a/alebo**

¹¹ oblasti cieľa Konvergencia alebo oblasti mimo cieľa Konvergencia (tzv. ostatné oblasti)

¹² **Maloobchodnou prevádzkárňou** sa v súlade s nariadením vlády SR 360/2011 par. 2 ods. 2 rozumie vhodne vybavená maloobchodná predajňa potravín, vhodne vybavené trhovisko, maloobchodné zariadenie spoločného stravovania okrem supermarketov, distribučných centier, veľkoobchodných predajní a distribučných koncoviek, podomového, zásielkového, internetového alebo iného sprostredkovateľského predaja. **Supermarketom** sa pre účely tejto príručky rozumie akákoľvek maloobchodná prevádzkareň, ktorej predajná plocha je najmenej 500 m².

- b) už má vybudované **spracovateľské** miesto alebo vybudovanie spracovateľského miesta je súčasťou toho istého projektu.

Existencia vybudovaného predajného alebo spracovateľského miesta sa *preukazuje formou čestného vyhlásenia v rámci ŽoNFP, pričom predajné/spracovateľské miesto musí byť v čestnom vyhlásení presne identifikované* (súpisné číslo stavby, číslo pozemku, číslo LV, katastrálne územie).

Na predajné/spracovateľské miesto nesmie byť vedený výkon rozhodnutia.

16. V prípade spracovania poľnohospodárskych produktov projekty musia preukázať, **že sa zaoberajú spracovaním produktov**¹³, na ktoré sa vzťahuje príloha 1 Zmluvy o založení ES (okrem produktov rybného hospodárstva). V prípade primárneho spracovania musí byť vstup a výstup uvedený v prílohe 1 Zmluvy o založení ES. Špecifické vstupy, ktoré sú nevyhnutnou avšak len doplnujúcou súčasťou výsledného produktu (koreniny, konzervanty, farbivá, voda a podobne) a látky nevyhnutné pre priebeh procesu spracovania (napríklad syridlá, ztužovače, kypridlá, emulgátory) nemusia byť uvedené v prílohe 1 Zmluvy o založení ES.
17. V prípade spracovania poľnohospodárskych produktov žiadateľ musí preukázať, že viac ako 50 % spracovaných produktov pochádza z vlastných surovín podniku. Preukazuje sa pri ŽoP týkajúcej sa predmetnej investície po spustení prevádzky, pričom kritérium je povinný dodržiavať v rámci účtovného obdobia počas obdobia platnosti Zmluvy o poskytnutí NFP, t. j. 5 rokov po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP.
18. Ak je predmetom projektu diverzifikácia poľnohospodárskych činností (napr. primárne spracovanie poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe 1 Zmluvy o založení ES okrem rybných výrobkov), žiadateľ je povinný pri podaní ŽoNFP preukázať minimálne 30 % podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách za posledné účtovné obdobie pred podaním ŽoNFP (pozri kapitolu 8. Výklad pojmov).
19. Ak je predmetom projektu tvorba a využitie obnoviteľných zdrojov energie (s výnimkou geotermálneho vrtu), žiadateľ je povinný pri podaní ŽoNFP preukázať minimálne 30 % podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách za posledné účtovné obdobie pred podaním ŽoNFP (pozri kapitolu 8. Výklad pojmov). Ak pôjde o obstaranie spaľovacieho zariadenia na biomasu, môžu sa podporiť výlučne zariadenia s nízkou produkciou TZL (tuhých znečisťujúcich látok), emisie zariadenia nesmú presiahnuť 20 mg/m³.
20. Ak je predmetom projektu tvorba a využitie obnoviteľných zdrojov energie - v prípade investícií do výroby tepelnej energie a/alebo elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v poľnohospodárskych podnikoch sú zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov oprávnené na podporu len vtedy, ak ich výrobná kapacita nepresahuje kombinovanú priemernú ročnú spotrebu tepelnej energie a elektrickej energie v danom poľnohospodárskom podniku vrátane domácnosti¹⁴. V prípade investícií do výroby biopalív v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES¹⁵ v poľnohospodárskych podnikoch sú zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov oprávnené na podporu len vtedy, ak ich výrobná kapacita nepresahuje priemernú ročnú spotrebu

¹³ **primárne spracovanie poľnohospodárskych produktov** - znamená akékoľvek pôsobenie na poľnohospodársky produkt, výsledkom ktorého je taktiež poľnohospodársky produkt s výnimkou činností vykonávaných v poľnohospodárskom podniku v súvislosti s prípravou živočíšneho alebo rastlinného produktu na prvý predaj, t.j. činnosti vykonávané v poľnohospodárskom podniku potrebné na prípravu výrobku na prvý predaj ako napr. zber, sekanie a mlátenie obilnín, balenie vajec atď. sa nepovažuje za spracovanie. V prípade produktov rastlinného pôvodu musia byť tieto minimálne očistené, vytriedené a zabalené do maloobchodného spotrebiteľského balenia. Len samostatné umiestnenie v prepravkách sa nepovažuje za primárne spracovanie poľnohospodárskych produktov.

¹⁴ spotreba domácnosti sa zaráta len v prípade súkromne hospodáriaceho roľníka, ak sa daná domácnosť nachádza v areáli daného poľnohospodárskeho podniku.

¹⁵ Ú. v. ES L 140, 5. 6. 2009, s. 16.

palív používaných v doprave v danom poľnohospodárskom podniku. Preukazuje sa pri ŽoP týkajúcej sa predmetnej investície po spustení prevádzky, pričom kritérium je povinný dodržiavať v rámci účtovného obdobia počas obdobia platnosti Zmluvy o poskytnutí NFP, t. j. 5 rokov po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP.

21. Žiadateľ musí preukázať minimálne polročné podnikanie v poľnohospodárstve - činnosť: podnikanie v poľnohospodárstve musí byť v čase podania ŽoNFP zapísaná v doklade o oprávnení podnikat', ktorý žiadateľ predkladá v rámci povinných príloh, a to minimálne pol roka pred podaním ŽoNFP.

V prípade zakladania porastov rýchlorastúcich drevín je žiadateľ povinný splniť aj nasledovné kritériá spôsobilosti:

1. Poľnohospodárska pôda, na ktorej bude projekt realizovaný, musí byť 2 predchádzajúce roky poľnohospodársky využívaná a vedená v LPIS.
2. Žiadateľ predloží na základe výzvy od PPA pred podpisom zmluvy o NFP rozhodnutie príslušného obvodného pozemkového úradu, ktorým sa zabezpečí vhodnosť opatrení navrhnutých v projekte napr. súlad výsadby s miestnymi podmienkami zlučiteľnými so životným prostredím, vhodnosť výberu pozemkov a vyjadrenia dotknutých orgánov štátnej správy v oblasti lesného hospodárstva a ochrany prírody.
3. Žiadateľ nesmie realizovať projekt v oblastiach NATURA 2000.

Podpora v rámci zakladania porastov rýchlorastúcich drevín sa neposkytuje na výsadbu:

- vianočných stromčekov,
- okrasných drevín.

Všeobecné podmienky oprávnenosti výdavkov:

1. výdavky sú v súlade s legislatívou EÚ a SR;
2. výdavky musia byť schválené a potvrdené zmluvou o poskytnutí NFP, musia byť primerané a musia byť vynaložené v súlade s princípmi hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti;
3. výdavky musia byť identifikovateľné a preukázateľné a musia byť doložené účtovnými záznamami, ktoré sú riadne evidované u prijímateľa v súlade s platnými právnymi predpismi.
4. výdavky musia byť uhradené zo strany prijímateľa pred ich deklarovaním PPA v rámci ŽoP (priebežná ŽoP, záverečná ŽoP).

Oprávnené výdavky

(s výnimkou obmedzení citovaných v rámci neoprávnených výdavkov)

1. investície do dlhodobého hmotného majetku;
2. investície do dlhodobého nehmotného majetku;
3. vlastná práca (iba mzdy vrátane odvodov)

Neoprávnené výdavky

1. výdavky vynaložené pred dátumom predloženia ŽoNFP na PPA;
2. nákup použitého majetku. Za neoprávnený výdavok sa nepovažuje kúpa prenajatej veci, resp. kúpa formou splátok v zmysle Obchodného zákonníka v prípade, ak ide o následné odkúpenie žiadateľom už používaných nových strojov a zariadení. V zmluve o splátkovom predaji musia byť oddelené oprávnené výdavky (*splátka istiny, doprava, montáž, technické zhodnotenie a pod.*) a neoprávnené výdavky (napr. *spracovateľské poplatky, poisťné a ostatné výdavky spojené s obstaraním investície formou splátkového predaja*) - ak sú predmetom zmluvy;

3. nákup osobných vozidiel;
4. nákup nákladných vozidiel s výnimkou špeciálnych chladiarenských/mraziarenských vozidiel do 3,5 tony určených na prepravu tovaru určeného na priamy predaj;
5. nákup obytných prívosov, karavanov, predajných automatov, pojazdných predajných stánkov/objektov a presúvateľných objektov (napr. unimobunky, rozoberateľné stánky a pod.);
6. nákup poľnohospodárskych výrobných práv, zvierat, jednoročných rastlín a ich výsadba;
7. nákup nehnuteľností;
8. refundovateľné, refundované alebo inak preplatené dane, clá a dovozné prírážky, kurzové straty;
9. daň z pridanej hodnoty okrem prípadov uvedených v bode 3a) článku 71 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005, t. j. s výnimkou nenávratnej DPH, ak ju znáša zdaniteľná osoba;
10. prevádzkové výdavky (napr. výdavky na údržbu);
11. vlastná práca vyjadrená peňažnou hodnotou nad 30 % z ceny materiálu zakúpeného a použitého na oprávnenú investíciu realizovanú vlastnou prácou;
12. finančný prenájom, bankové poplatky, úroky z dlhu, výdavky na záruku a podobné poplatky;
13. spracovateľské poplatky, poistné a ostatné výdavky spojené s obstaraním investície formou splátkového predaja;
14. výdavky vynaložené v hotovosti s výnimkou vlastnej práce;
15. poradenské a konzultačné služby;
16. projektová dokumentácia;
17. nákup biologického materiálu s výnimkou certifikovaného množiteľského materiálu ovocných stromov, drobného ovocia, špargle, chmeľu a rýchlorastúcich drevín;
18. zriadenie geotermálneho vrtu bez jeho ďalšieho využívania;
19. výdavky spojené so zatrávňovaním plôch pri budovaní výbehov, pastevných areálov, prístreškov na pastve a salašov;
20. dodanie tovarov, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb, ktoré žiadateľ nerealizoval v súlade s usmernením postupu žiadateľov pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb uvedeným v kapitole 4 tejto príručky;
21. nákup mobilného telefónu.

Neoprávnené projekty

1. projekty zamerané výlučne na poskytovanie služieb mechanizačnými prostriedkami.¹⁶
2. projekty zamerané na chov rýb a spracovanie produktov rybného hospodárstva.
3. projekty v sektore ovocia alebo zeleniny s celkovou výškou oprávnených výdavkov do 14 000 EUR.

Bodovacie kritériá

P. č.	Kritérium	Body	Poznámka
1.	Žiadateľ je v čase predloženia projektu na PPA vedený v registri ekologických prevádzkovateľov v komodite, ktorá je predmetom	5	

¹⁶ V prípade obstarania mechanizačných prostriedkov v rámci projektu, tieto nemôžu byť využívané výlučne na poskytovanie služieb.

	projektu (ÚKSUP).		
2.	Viac ako 50% oprávnených nákladov projektu sú investície spojené so zakladaním porastov rýchlorastúcich drevín alebo ak je predmetom projektu investícia uvedená v bode 3 a) a/alebo c) a žiadateľ bude prostredníctvom každej z týchto investícií spracovávať viac ako 80 % svojej vlastnej produkcie alebo ak je predmetom projektu investícia uvedená v bode 3 d) a/alebo e) a žiadateľ bude prostredníctvom nej predávať viac ako 80% svojej produkcie.	5	Do predaja sa započítava aj rozvoz vlastnej produkcie žiadateľa.
3.	Predmetom projektu je investícia súvisiaca s priamym predajom vlastnej produkcie žiadateľa určenej na ľudskú spotrebu konečnému spotrebiteľovi a/alebo iným maloobchodným prevádzkarniam ¹⁷ (Predmetom projektu sú investície súvisiace so: a) zriadením bitúniku a rozrábkarne a/alebo; b) obstaraním chladiarenského/mraziarenského vybavenia a/alebo; c) zriadením spracovateľského miesta vrátane vnútorného vybavenia a/alebo d) zriadením predajného miesta vrátane vnútorného vybavenia a/alebo e) obstaraním špeciálneho chladiarenského alebo mraziarenského automobilu na prepravu vlastnej produkcie konečnému spotrebiteľovi a/alebo iným maloobchodným prevádzkarniam)	35	Plný počet bodov (35) sa priradí len tomu projektu, ktorého predmetom sú výlučne investície v rámci tohto bodovacieho kritéria (t.j. projekt nezahŕňa žiadne iné investície). Ak predmetom projektu nie sú len investície v rámci tohto bodovacieho kritéria, vypočíta sa s presnosťou na 2 desatinné miesta % podiel investície na celkových oprávnených výdavkoch projektu. Takto vypočítanou hodnotou sa upraví počet bodov.
4.	Žiadateľom je : - podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 zamestnancov; - podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 zamestnancov.	30 20	Pri výpočte počtu zamestnancov sa postupuje podľa článku 4, 5 a 6 prílohy I odporúčania Komisie 2003/361/ES, pričom sa počítajú údaje za posledný účtovný rok. max. 30 bodov
5.	Projektom sa vytvorí po dobu minimálne 1 roka od jeho vytvorenia: - 1 pracovné miesto, - viac ako 1 pracovné miesto. pričom jeho vytvorenie bude konečný prijímateľ povinný preukázať súčasne s predložením poslednej ŽoP.	10 20	
6.	Projekt zahŕňa investície do informačných a komunikačných technológií.	5	
Spolu maximálne		100	

¹⁷ **Maloobchodnou prevádzkarňou** sa v súlade s nariadením vlády SR 360/2011 par. 2 ods. 2 rozumie:

- vhodne vybavená maloobchodná predajňa potravín,
- vhodne vybavené trhové miesto,
- maloobchodné zariadenie spoločného stravovania

okrem supermarketov, distribučných centier, veľkoobchodných predajní a distribučných koncoviek, podomového, zásielkového, internetového alebo iného sprostredkovateľského predaja. **Supermarketom** sa pre účely tejto príručky rozumie akákoľvek maloobchodná prevádzkareň, ktorej predajná plocha je najmenej 500 m².

Pozn.: PPA bude vychádzať z údajov uvedených žiadateľom vo formulári ŽoNFP a nebude akceptovať žiadosti o dodatočné priznanie bodov z akýchkoľvek dôvodov.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	podielové financovanie
Typ investície:	zisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 40 % (30 % EÚ a 10 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia, pričom minimálne 60 % predstavujú vlastné zdroje.
- 40 % (20 % EÚ a 20 % SR) pre ostatné oblasti, pričom minimálne 60 % predstavujú vlastné zdroje.

Súlad s prvým pilierom SPP

Podmienka, aby činnosti zahrnuté do schém podpory uvedených v prílohe I k nariadeniu č. 1974/2006 a výnimočne profitujúce z podpory rozvoja vidieka neboli podporené relevantnými nástrojmi SPP, je zabezpečená tak, že v Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku je uvedená nasledovná podmienka: Žiadateľ musí deklarovať, že pre každý vybraný projekt sa použije iba jeden zdroj financovania z EÚ alebo z národných zdrojov.

Neprekrývanie podpory s operačným programom (ovocie a zelenina) v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, ktorým sa zriaďuje spoločná organizácia poľnohospodárskych trhov je zabezpečené odlišnou výškou oprávnených nákladov na projekt. Operačný program pre ovocie a zeleninu bude zahŕňať podporu projektov s maximálnou výškou oprávnených nákladov na projekt do 14 000 € a opatrenie PRV (Modernizácia fariem) podporu projektov s minimálnou výškou oprávnených nákladov na projekt nad 14 000 €.

Neprekrývanie podpory s plánmi uznania skupín výrobcov (ovocie a zelenina) v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 je zabezpečené odlišnými typmi oprávnených výdavkov. Kým v rámci plánov uznania skupín výrobcov sú oprávnenými výdavkami len administratívne alebo prevádzkové činnosti súvisiace so založením spoločnej organizácie pre odbyt ovocia a zeleniny, v opatrení „Modernizácia fariem“ sú oprávnené výdavky na investície (stavebné a technicko-technologické zariadenia) priamo súvisiace so zvyšovaním konkurencieschopnosti konkrétneho podniku. Podpora na investície v plánoch uznania skupín výrobcov podľa čl. 103a ods. 1b) nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 sa na Slovensku neuplatňuje.

Neprekrývanie podpory s národným podporným programom (vino) je zabezpečené tým, že činnosti oprávnené na podporu v rámci Národného podporného programu nie sú oprávnené na podporu z PRV.

Demarkačné línie medzi opatreniami PRV v rámci osi 1

Prekrývanie podpory medzi opatreniami 121 a 125 je zamedzené odlišnými odporovanými aktivitami (121 – podpora aktivít mimo pozemkových úprav – 125 – podpora zameraná len na pozemkové úpravy).

Výška oprávnených výdavkov na 1 projekt: min. 3 000 EUR a max. 150 000 EUR.

3. VÝZVA NA PREDKLADANIE ŽoNFP, PRÍJEM A ADMINISTRÁCIA ŽoNFP, UZAVRETIE ZMLUVY, RIEŠENIE SŤAŽNOSTÍ

3.1 Výzva na predkladanie ŽoNFP

Formálne náležitosti, podmienky a prílohy výzvy na predkladanie ŽoNFP obsahujú ustanovenia zák. č. 528/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov.

PPA zverejní **výzvu na predkladanie ŽoNFP z PRV** (ďalej len „výzva“) na svojej internetovej stránke www.apa.sk.

PPA vo výzve okrem formálnych náležitostí **špecifikuje podmienky poskytnutia podpory**. Podmienky poskytnutia podpory, určené vo výzve, musí konečný prijímateľ spĺňať počas celej doby platnosti a účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP a nesmú sa meniť ani dodatkom k uzatvorenej zmluve o poskytnutí NFP.

Zmeny počas trvania výzvy

PPA po súhlase riadiaceho orgánu je do uzavretia výzvy oprávnená výzvu meniť alebo ju zrušiť. Zmenu alebo zrušenie výzvy PPA zverejní na svojej internetovej stránke: www.apa.sk. ŽoNFP podané do termínu zrušenia výzvy PPA vráti žiadateľovi, ak riadiaci orgán nerozhodne inak.

V prípade zmeny výzvy PPA upraví dátum uzavretia výzvy alebo skutočnosť, na základe ktorej sa výzva uzavrie. Žiadosť podanú do termínu zmeny výzvy je žiadateľ oprávnený doplniť alebo zmeniť najneskôr do uzavretia výzvy; o tejto skutočnosti PPA informuje žiadateľa.

PPA koná o ŽoNFP podľa podmienok poskytnutia podpory platných ku dňu uzavretia výzvy.

3.2 Prijímanie ŽoNFP

ŽoNFP sa prijímajú na predpísanom tlačive, zverejnenom na internetovej stránke www.apa.sk. Pre vypracovanie ŽoNFP a pre ich administráciu platia ustanovenia uvedené v tejto príručke. Prípadné zmeny informácií zverejnených vo výzve alebo v príručke počas zverejnenia výzvy sa môžu týkať len výkladu a vysvetlenia informácií uvedených vo výzve alebo príručke. Zmeny budú zverejňované formou **oznámenia** na internetovej stránke www.apa.sk.

ŽoNFP sa podáva počas lehoty, uvedenej vo výzve. PPA prijíma ŽoNFP na RP PPA príslušného kraja, **na území ktorého sa bude realizovať projekt**. Kontaktné adresy RP PPA sú zverejnené na internetovej stránke PPA (www.apa.sk). V prípade projektov realizovaných v Bratislavskom kraji, je potrebné ŽoNFP predložiť na RP PPA v Trnave.

ŽoNFP sa predkladá osobne v jednom originálnom vyhotovení, a to minimálne od jedného zo štatutárnych orgánov žiadateľa alebo od osoby úradne splnomocnenej štatutárnym orgánom žiadateľa.

PPA prijíma len **ŽoNFP**, ktoré obsahujú všetky náležitosti (**povinné prílohy**), **uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP** (bez ostatných náležitostí ŽoNFP). Poradie predložených príloh musí súhlasiť s poradím uvedeným v zozname povinných príloh, ktorý je súčasťou formuláru ŽoNFP.

Ostatné náležitosti ŽoNFP (ďalšie prílohy v zmysle zoznamu povinných príloh, ktorý je súčasťou formuláru ŽoNFP) predloží žiadateľ na základe písomnej **Výzvy na doplnenie ŽoNFP**. Ak žiadateľ nedoplní ostatné náležitosti ŽoNFP do termínu stanoveného vo výzve na doplnenie ŽoNFP, žiadosť bude považovaná za nekompletnú a bude z ďalšieho spracovania vyradená. **Lehota na doplnenie** bude uvedená vo výzve na doplnenie ŽoNFP a počíta sa odo dňa prijatia výzvy na doplnenie ŽoNFP. PPA si vyhradzuje právo dodatočného vyžiadania ďalších informácií (objasnenia nezrovnalostí) od konečného

prijímateľa/oprávneného žiadateľa v závislosti od charakteru projektu. Výzvy na doplnenie ŽoNFP bude PPA zasielať len žiadateľom, ktorých ŽoNFP sú nad hranicou finančných možností (viď bod 3.3.1).

UPOZORNENIE

Suma finančných prostriedkov z verejných zdrojov požadovaná žiadateľom vo formulári ŽoNFP v deň jej predloženia na PPA **je konečná**, a nie je možné ju v rámci procesu spracovávania dodatočne zvyšovať – to platí aj v prípade, že sa sumy zmenia na základe obstarávania tovarov, stavebných prác a služieb. Neoprávnené výdavky je žiadateľ povinný z požadovanej sumy odčleniť. *PPA nebude akceptovať žiadosti o zmenu v ŽoNFP ovplyvňujúce jej bodové hodnotenie smerom nahor.*

Žiadatelia môžu realizovať projekt aj pred uzatvorením zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, znášajú však riziko, že projekt na financovanie z PRV SR 2007 – 2013 nebude schválený.

3.3 Konanie o ŽoNFP

Konanie o ŽoNFP sa začína dorúčením ŽoNFP na príslušné RP PPA.

PPA v konaní o ŽoNFP zisťuje splnenie podmienok poskytnutia podpory uvedených vo výzve a v príručke a preverí súlad dokumentov predložených na základe výzvy s osobitnými predpismi.

3.3.1 Výber ŽoNFP

Výber ŽoNFP je v kompetencii PPA a vykonáva sa na ústredí PPA. Do výberu sa zaraďujú len ŽoNFP, ktoré spĺňajú podmienky poskytnutia podpory určené vo výzve.

V rámci opatrenia sa ŽoNFP zoradia podľa počtu dosiahnutých bodov v zmysle bodovacích kritérií a vytvorí sa hranica finančných možností (posúdi sa súčet finančných požiadaviek všetkých zoradených ŽoNFP s finančnými možnosťami, t.j. finančným limitom na kontrahovanie stanovenom vo výzve). V prípade, že požiadavka na finančné prostriedky prevýši finančný limit na kontrahovanie, budú pri výbere ŽoNFP v prípade rovnakého počtu bodov zohľadnené nasledovné kritériá:

1. Žiadateľovi nebol schválený projekt v rámci daného opatrenia pre PRV;
2. Veľkosť podniku (uprednostnený bude podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 zamestnancov pred podnikom, ktorý zamestnáva menej ako 50 zamestnancov; podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 zamestnancov bude uprednostnený pred podnikom, ktorý zamestnáva menej ako 250 zamestnancov).

3.3.2 Oznámenie výsledku konania o ŽoNFP

PPA písomne informuje žiadateľa o:

- **schválení ŽoNFP** formou písomného **rozhodnutia o schválení ŽoNFP** v zmysle § 37 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov;
- **neschválení ŽoNFP** formou písomného **rozhodnutia o neschválení ŽoNFP** v zmysle § 37 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov.

Žiadateľ dostane písomné rozhodnutie o neschválení ŽoNFP vydané štatutárnym orgánom PPA v prípadoch uvedených v časti 3.3.3 pod písm. a) až l).

Žiadateľ môže podať písomnú **Žiadosť o preskúmanie rozhodnutia o neschválení ŽoNFP** (ďalej len „žiadosť o preskúmanie“) v zmysle zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov

Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov. Žiadosť o preskúmanie možno podať len **proti posúdeniu splnenia kritérií pre posúdenie projektov, t. j. kritérií spôsobilosti a bodovacích kritérií**. Žiadosť o preskúmanie musí byť odôvodnená a žiadateľ ju musí podať na PPA (sekcia projektových podpôr a štátnej pomoci, Dobrovičova 12, 815 26 Bratislava) do **15 dní** odo dňa doručenia rozhodnutia o neschválení ŽoNFP. Ak žiadosť o preskúmanie nespĺňa tieto podmienky, PPA žiadosť odmietne, pričom toto odmietnutie žiadosti o preskúmanie je konečné. PPA o uvedenej skutočnosti písomne informuje žiadateľa bez zbytočného odkladu.

PPA ďalej písomne informuje žiadateľa o:

- korekciu oprávnených výdavkov formou oznámenia,
- korekciu bodov v rámci bodovacích kritérií (v prípade ich uplatnenia) formou oznámenia,
- prevzatí doplnených dokladov v rámci výzvy na doplnenie dokladov formou potvrdenia,

O iných skutočnostiach PPA nie je povinná žiadateľa informovať.

3.3.3 Neschválenie ŽoNFP

ŽoNFP nebude schválená z nasledujúcich dôvodov:

- a) žiadateľ nie je oprávneným žiadateľom pre príslušné opatrenie;
- b) ŽoNFP je nekompletná po obsahovej stránke (ŽoNFP nebola v stanovenom termíne doplnená ani na základe výzvy na doplnenie, resp. doplnené doklady sú nekompletné, navzájom si odporujú, alebo sú v rozpore so všeobecnými právnymi predpismi);
- c) ŽoNFP nespĺňa kritériá spôsobilosti;
- d) ŽoNFP nedosahuje minimálnu hranicu oprávnených výdavkov na projekt;
- e) ŽoNFP spadá do kategórie neoprávnených projektov pre príslušné opatrenie (napr. z hľadiska oprávnenosti činností realizácie projektu, oprávnenosti miesta realizácie projektu, časovej oprávnenosti realizácie projektu);
- f) nedostatok finančných prostriedkov pre dané opatrenie na realizáciu projektu;
- g) žiadateľ neakceptuje návrh predloženej zmluvy a termín jej vrátenia na PPA;
- h) žiadateľ nerealizoval obstarávanie tovarov, stavebných prác a služieb v súlade s usmernením, uvedeným v kapitole 4 tejto príručky (Usmernenie postupu žiadateľov pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb);
- i) späť vzatie ŽoNFP žiadateľom;
- j) úmrtie/zánik žiadateľa (v tomto prípade sa rozhodnutie o neschválení ŽoNFP nedoručuje, iba sa založí do spisu projektu);
- k) v priebehu hodnotenia projektu sa zistí, že žiadateľ uviedol nepravdivé, neúplné alebo mylné informácie;
- l) Iné dôvody.

3.4 Uzatvorenie zmluvy o poskytnutí NFP

PPA predloží žiadateľovi **do piatich mesiacov odo dňa kompletnosti ŽoNFP zmluvu o poskytnutí NFP**, ktorá obsahuje prijatý záväzok (konkrétnu výšku finančnej podpory), ak bola ŽoNFP schválená v konaní o ŽoNFP. Lehota na predloženie zmluvy o poskytnutí NFP žiadateľovi na podpis sa počíta najskôr odo dňa ukončenia prijímania ŽoNFP uvedenom v rámci výzvy.

Pred podpísaním zmluvy o poskytnutí NFP neexistuje právny nárok na poskytnutie nenávratného finančného príspevku.

Výška nenávratného finančného príspevku uvedená v platne uzatvorenej zmluve o poskytnutí NFP sa nesmie dodatočne zvyšovať.

Dodatky k platne uzatvoreným zmluvám o poskytnutí NFP vypracováva PPA na základe písomnej žiadosti prijímateľa alebo v prípade ex offo (napr.: potreba zmeniť alebo doplniť zmluvu z dôvodov na strane poskytovateľa podpory). Prijímateľ zasiela písomnú **žiadosť o vypracovanie dodatku k zmluve o poskytnutí NFP** na adresu ústredia PPA uvedenú v hlavičke zmluvy o poskytnutí NFP. Žiadosť o vypracovanie dodatku k zmluve o poskytnutí NFP musí byť podpísaná štatutárnym orgánom prijímateľa.

Pri žiadostiach o vypracovanie dodatkov k zmluvám o poskytnutí NFP a pri administratívnom styku s PPA je prijímateľ povinný uvádzať nasledujúce údaje:

- názov prijímateľa;
- názov projektu;
- kód projektu;
- číslo opatrenia;
- číslo zmluvy o poskytnutí NFP.
- odôvodnenie požiadavky podložené písomnými dokladmi.

3.5 Riešenie sťažností

PPA, zriadená zákonom č. 473/2003 Z. z. o Pôdohospodárskej platobnej agentúre, o podpore podnikania v pôdohospodárstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je rozpočtovou organizáciou zabezpečujúcou administratívne činnosti súvisiace s finančnými prostriedkami z fondov Európskej únie a s finančnými prostriedkami národných podpôr smerujúce do oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, na ktorú sa vzťahuje povinnosť prijímať, evidovať, vybavovať a kontrolovať vybavovanie sťažností fyzických a právnických osôb v zmysle zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach.

Sťažnosťou je podanie, ktorým sa sťažovateľ (vo veciach týkajúcich sa finančnej podpory z PRV SR 2007 - 2013):

- a) domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, pretože došlo k ich porušeniu alebo k ohrozeniu činnosťou alebo nečinnosťou orgánu verejnej správy,
- b) upozorňuje na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie si vyžaduje zásah orgánu verejnej správy.

Sťažnosti sa prijímajú na ústredí **PPA, Dobrovičova 12, 815 26 Bratislava 1** podľa zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach.

Podľa ustanovenia §17 ods. 2 písm. a) zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v súvislosti s ustanovením § 35 ods. 3 zákona č. 528/2008 Z.z. sa na poskytovanie projektových podpôr spolufinancovaných z fondov EÚ nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

4. USMERNENIE POSTUPU ŽIADATEĽOV PRI OBSTARÁVANÍ TOVAROV, STAVEBNÝCH PRÁC A SLUŽIEB

Žiadateľ je **povinný** pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 25/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov, ak to tento zákon vyžaduje. Žiadateľ je povinný uzatvárať zmluvy alebo rámcové dohody s dodávateľmi tovarov, stavebných prác a služieb výlučne v písomnej forme.

V závislosti na použitej metóde a postupe verejného obstarávania je žiadateľ **povinný predložiť kompletnú dokumentáciu** vzťahujúcu sa na verejné obstarávanie, ktorá tvorí súčasť povinných príloh v rámci ŽoNFP.

Výber uchádzača sa pri zadávaní zákazky s nízkou hodnotou, ktorej hodnota je rovná alebo vyššia ako **1 000 EUR bez DPH**, uskutočňuje sa na základe informácií o predmete zákazky získanej prieskumom trhu. Prieskum trhu sa uskutočňuje najmä prostredníctvom:

- a) elektronických zariadení (internetový prieskum, telefonický prieskum),
- b) osobného prieskumu,
- c) získania ponúk v písomnej forme od subjektov.

Prieskum sa uskutočňuje v min. 3 subjektoch. O vykonaní prieskumu trhu sa vyhotovuje záznam o vykonaní prieskumu trhu.

Zadanie zákazky s nízkou hodnotou, ktorej hodnota je nižšia ako **1 000 EUR bez DPH**, môže byť vykonané bez realizácie prieskumu trhu avšak len v prípade, že ide o hodnotu zákazky na dodanie tovaru, uskutočnenia stavebných prác alebo poskytnutie služby v priebehu kalendárneho roka alebo počas platnosti zmluvy, ak sa zmluva uzatvára na dlhšie obdobie ako jeden kalendárny rok.

Žiadateľ je povinný začať realizovať obstarávanie tovarov, stavebných prác a služieb najskôr v deň vyhlásenia výzvy na toto opatrenie.

Konflikt záujmov

1. PPA posudzuje ako konflikt záujmov stav, keď v súvislosti so zadávaním zákaziek na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb a uzatvorením zmlúv súvisiacich s týmito zákazkami je ohrozená nestrannosť a objektivita alebo rešpektovanie princípov súťaže, nediskriminácie alebo rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi o dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb a vykonávanie funkcií súvisiacich s týmto obstarávaním.
2. Štatutárny orgán žiadateľa o NFP a členovia výberovej komisie na dodávku tovaru, stavebných prác a služieb, ktoré sú predmetom ŽoNFP, musia pre každé obstarávanie podpísať „**Čestné vyhlásenie**“, v ktorom musí byť deklarované, že štatutárny orgán žiadateľa o NFP ani člen výberovej komisie na dodávku tovaru, stavebných prác a služieb:
 - a. nie je dodávateľom ani subdodávateľom tovaru, stavebných prác a služieb, ktoré sú predmetom ŽoNFP,
 - b. nie je s dodávateľom tovaru, stavebných prác a služieb, ktoré sú predmetom ŽoNFP v zamestnaneckom alebo inom obdobnom vzťahu (napr. dohoda o vykonaní práce, poskytnutí služby, mandátna zmluva, príkazná zmluva a pod.),
 - c. nie je štatutárnym orgánom dodávateľa tovaru, stavebných prác a služieb, ktoré sú predmetom ŽoNFP, ani členom jeho riadiacich, dozorných orgánov a pod.,

- d. nie je blízkou osobou (§ 116 Občianskeho zákonníka) s dodávateľom tovaru, stavebných prác a služieb, ktoré sú predmetom ŽoNFP.
- 3. Čestné vyhlásenie v zmysle bodu 2 predkladá žiadateľ a všetci členovia výberovej komisie iba vo vzťahu k víťaznému uchádzačovi na dodávku tovaru, stavebných prác a služieb, ktoré sú predmetom ŽoNFP. V čestnom vyhlásení musí byť uvedené číslo výzvy a názov opatrenia, ktorých sa vyhlásenie týka.
- 4. V prípade zadávania zákaziek s nízkou hodnotou čestné vyhlásenie v zmysle bodu 2 predkladá štatutárny orgán žiadateľa o NFP a jeho zamestnanec, ktorý tento postup obstarávania vykonal.
- 5. Čestné vyhlásenie v zmysle bodu 2 je povinnou súčasťou dokumentácie súvisiacej s obstarávaním tovarov, stavebných prác a služieb.

5. OCHRANA MAJETKU NADOBUDNUTÉHO A/ALEBO ZHODNOTENÉHO Z PROSTRIEDKOV EÚ A ŠR

Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov majetkom štátu sú veci vo vlastníctve Slovenskej republiky vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva Slovenskej republiky.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 278/1993 Z. z. správca je oprávnený a povinný majetok štátu užívať na plnenie úloh v rámci predmetu činnosti alebo v súvislosti s ním, nakladať s ním podľa tohto zákona, udržiavať ho v riadnom stave, využívať všetky právne prostriedky na jeho ochranu a dbať, aby nedošlo najmä k jeho poškodeniu, strate, zneužitiu alebo zmenšeniu.

A Poistenie

Na základe citovaných zákonných ustanovení bude konečný prijímateľ v zmluve zaviazaný zabezpečiť poistenie majetku, ktorý bol nadobudnutý a/alebo zhodnotený z prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu, **minimálne proti krádeži a poškodeniu, resp. zničeniu, počas lehoty 5 rokov po podpise zmluvy.** Táto skutočnosť sa bude preukazovať platnou poistnou zmluvou v čase predloženia prvej žiadosti o platbu, ktorá súvisí s predmetom poistenia. Nehnuteľnosti sa nepoistujú proti krádeži.

B Záložné právo

Ak bude predmetom projektu nadobudnutie a/alebo zhodnotenie hnutel'ného a/alebo nehnuteľného majetku, bude sa podľa povahy projektu vždy aplikovať jedno z nasledovných riešení, ktoré **bude platné minimálne počas lehoty 5 rokov po podpise zmluvy:**

- a) konečný prijímateľ zabezpečí **zriadenie záložného práva na hnutel'ný a/alebo nehnuteľný majetok, ktorý je predmetom projektu, v prospech PPA ako prvého záložného veriteľa.** Znalecký posudok sa v tomto prípade nevyžaduje. Na základe predchádzajúceho písomného súhlasu PPA môže byť tento majetok následne predmetom záložného práva v prospech tretích osôb. **Zriadenie záložného práva sa bude preukazovať pri podaní prvej ŽoP,** ktorá súvisí s nadobudnutím a/alebo zhodnotením príslušného hnutel'ného a/alebo nehnuteľného majetku, predložením aktuálneho listu vlastníctva s vyznačeným záložným právom, resp. výpisom z notárskeho centrálneho registra záložných práv (v čase podania projektu môže byť majetok zaťažený akýmkoľvek záložným právom, pričom v čase podania prvej ŽoP, ktorá súvisí s nadobudnutím a/alebo zhodnotením majetku musí byť preukázané zriadenie záložného práva v prospech PPA ako prvého záložného veriteľa.);
- b) konečný prijímateľ zabezpečí **zriadenie záložného práva na iný vhodný hnutel'ný a/alebo nehnuteľný majetok v prospech PPA ako prvého záložného veriteľa.** Všeobecná hodnota založeného majetku musí byť stanovená znaleckým posudkom, vypracovaným podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku **a musí predstavovať najmenej 100 % hodnoty nenávratného finančného príspevku uvedeného v zmluve o poskytnutí NFP.** Na základe predchádzajúceho písomného súhlasu PPA môže byť tento majetok predmetom záložného práva v prospech tretích osôb. **Zriadenie záložného práva sa bude preukazovať pri podaní prvej ŽoP** predložením aktuálneho listu vlastníctva s vyznačeným záložným právom, resp. výpisom z notárskeho centrálneho registra záložných práv;
- c) v prípadoch, uvedených v písm. a) a b) tohto bodu, môže byť banka alebo iné finančné inštitúcie, financujúce a/alebo spolufinancujúce realizáciu predmetu projektu prvým záložným veriteľom za predpokladu, že má platne uzatvorenú zmluvu o vzájomnej spolupráci s PPA, resp. s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (zoznam bánk a inštitúcií je zverejnený na internetovej stránke PPA www.apa.sk). PPA v tomto prípade bude druhým záložným veriteľom;

d) výnimočne sa môže použiť iné riešenie v špecifických prípadoch, ktoré bude vhodným zabezpečením pohľadávky PPA.

C Ustanovenia o poistení a záložnom práve uvedené v bode A a B sa vzťahujú na dlhodobý hmotný majetok.

D Zmluvy o zriadení záložného práva v zmysle bodu B vypracováva ústredie PPA (ak nie je uvedené inak) na základe písomnej žiadosti konečného prijímateľa. Konečný prijímateľ podáva **žiadost' o vypracovanie zmluvy o zriadení záložného práva** na ústredie PPA na predpísanom tlačíve, zverejnenom na internetovej stránke www.apa.sk. **Výdavky spojené so zriadením záložného práva znáša konečný prijímateľ.**

E Ak bude predmetom projektov podávaných žiadateľom v súlade s touto príručkou majetok nadobudnutý a/alebo zhodnotený na základe zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku v programovacom období 2004 – 2006, môže byť predmetom záložného práva za podmienok uvedených v tejto časti príručky.

6. PLATBY KONEČNÉMU PRIJÍMATEĽOVI

Prostriedky EPFRV a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie sa vyplácajú v pomere stanovenom na projekt na základe oprávnených výdavkov zo strany konečného prijímateľa.

Každá platba konečnému prijímateľovi z prostriedkov EPFRV a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie je realizovaná len do výšky súčtu pomeru finančných prostriedkov EPFRV a štátneho rozpočtu schváleného na projekt.

V zmysle Systému finančného riadenia Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „Systém finančného riadenia EPFRV“) sú finančné prostriedky konečným prijímateľom v rámci opatrenia 1.1 „Modernizácia fariem“ poskytované systémom refundácie.

Pri systéme refundácie sa prostriedky EPFRV a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie **preplácajú** v pomere stanovenom na projekt **na základe skutočne vynaložených výdavkov**

zo strany konečného prijímateľa, tzn. že konečný prijímateľ je povinný realizovať výdavky najskôr z vlastných zdrojov a tie sú mu pri jednotlivých platbách následne preplatené v pomernej výške zo zdrojov EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu.

Prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie sa prijímateľovi poskytujú na základe **ŽoP**.

Konečný prijímateľ predkladá kompletnú ŽoP na predpísanom tlačive zverejnenom na internetovej stránke PPA (www.apa.sk) **v tlačenej verzii doporučene poštou na adresu: Pôdohospodárska platobná agentúra, Dobrovičova ul. č. 12, 815 26 Bratislava alebo osobne v podateľni Ústredia PPA v Bratislave.**

Neoddeliteľnou súčasťou ŽoP sú prílohy uvedené v **zozname príloh k ŽoP**, ktorý je pre každé opatrenie zverejnený na internetovej stránke Pôdohospodárskej platobnej agentúry (www.apa.sk). Prílohy vrátane účtovných dokladov predkladá konečný prijímateľ v čitateľnej kópii. Úradne neosvedčené kópie všetkých príloh ŽoP musia súhlasiť s originálmi, ktoré sú v držbe konečného prijímateľa a v prípade účtovných dokladov sú riadne zaznamenané účtovným zápisom v účtovníctve konečného prijímateľa v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z., čo konečný prijímateľ potvrdí v čestnom vyhlásení, ktoré je súčasťou ŽoP. Originály a fotokópie účtovných dokladov sú označené „financované z prostriedkov EPFRV“.

Výšku finančných prostriedkov z verejných zdrojov, o ktoré konečný prijímateľ žiada v ŽoP, konečný prijímateľ zaokrúhli nadol na najbližší eurocent. Ak PPA zistí, že predložené dokumenty k ŽoP nie sú kompletne, vyzve konečného prijímateľa, aby v stanovenej lehote odstránil identifikované nedostatky. V prípade, že v zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku je konečnému prijímateľovi uložená povinnosť predložiť špecifické dokumenty, predkladá ich konečný prijímateľ k ŽoP. Na jeden projekt je **možné** predkladať ŽoP maximálne **jedenkrát za kalendárny rok**.

Konečný prijímateľ je povinný realizovať finančné operácie týkajúce sa realizácie projektu (resp. aktivity) výlučne bezhotovostnou formou.

Samotnú administratívnu kontrolu, resp. kontrolu na mieste a vyplatenie verejných prostriedkov zabezpečuje PPA. Pôdohospodárska platobná agentúra a orgány vykonávajúce kontrolu, finančnú kontrolu a audit majú právo kedykoľvek vykonať kontrolu projektu (aktivity) na mieste. **Konečný prijímateľ je povinný umožniť výkon kontroly na mieste. PPA, resp. iné orgány kontroly sú povinné oboznámiť žiadateľa s výsledkami kontroly na mieste. V prípade uskutočnenia kontroly na mieste sa doba preplatenia oprávnených výdavkov konečnému prijímateľovi predĺži o 15 pracovných dní.**

Výdavky budú konečnému prijímateľovi vyplatené v schválenej výške v súlade so Systémom finančného riadenia EPFRV.

PPA má právo požiadať orgán finančného riadenia o výnimku zo Systému finančného riadenia EPFRV týkajúcu sa lehôt stanovených na vybavenie ŽoP v osobitne odôvodnených prípadoch (napríklad pri zaregistrovaní počtu ŽoP, ktoré nie je PPA schopná spracovať v stanovených termínoch).

6.1 Systém účtov pri finančnom riadení EPFRV

Pri finančnom riadení Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka sa používa nasledovný systém účtov:

1. Mimorozpočtový účet orgánu finančného riadenia

- **osobitný mimorozpočtový účet pre prostriedky EPFRV** je vedený v Štátnej pokladnici a operácie na ňom sa vykonávajú na základe § 10 zákona č. 291/2002 Z. z.;
- oprávnenie disponovať s finančnými prostriedkami uvedeného účtu majú poverení zástupcovia orgánu finančného riadenia;
- tento účet slúži najmä na prijatie finančných prostriedkov z EPFRV (zálohová platba, priebežné platby a platba zostatku z EK) a na ich prevod na príslušný príjmový účet PPA;
- účet je úročený a je vedený v eurách;
- úrok vzniknutý na účte sa použije na financovanie opatrení PRV SR 2007 – 2013;
- náklady na vyrovnanie kurzových rozdielov sú hradené z rezervy zo štátneho rozpočtu v kapitole VPS určenej na špecifické výdavky;
- bankové poplatky a dane z úrokov sú hradené z rozpočtu kapitoly MPRV SR;
- zostatok prostriedkov prechádza po skončení kalendárneho roka do ďalšieho kalendárneho roka.

2. Účty Pôdohospodárskej platobnej agentúry (PPA)

- **rozpočtový výdavkový účet pre prostriedky EPFRV a zodpovedajúce spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu** vedený v Štátnej pokladnici, na ktorom sa operácie vykonávajú v súlade so zákonom č. 291/2002 Z. z.;
- účet slúži na úhradu prostriedkov EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu konečným prijímateľom;
- oprávnenie disponovať s finančnými prostriedkami EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu tohto účtu majú poverení zamestnanci PPA;
- **rozpočtový príjmový účet** vedený v Štátnej pokladnici, na ktorom sa operácie vykonávajú v súlade so zákonom č. 291/2002 Z. z. a ktorý sa využíva na príjem:
 - prostriedkov EPFRV z osobitného mimorozpočtového účtu orgánu finančného riadenia;
 - vrátených nepoužitých poskytnutých prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie za minulé roky v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z.;
- **osobitný mimorozpočtový účet, ktorý slúži na príjem vrátených prostriedkov EPFRV** v dôsledku vymožených neobdobností alebo nezrovnalostí;
- účty akreditovanej Pôdohospodárskej platobnej agentúry nie sú úročené a sú vedené v EUR.

3. Účet konečného prijímateľa – súkromný sektor

- konečný prijímateľ je povinný prijímať prostriedky EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu určené na financovanie projektu na **jeden účet**;

- konečný prijímateľ môže realizovať úhrady oprávnených výdavkov aj z **iných účtov** otvorených konečným prijímateľom pri dodržaní podmienky existencie jedného účtu na príjem prostriedkov EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu;
- konečný prijímateľ si **môže** otvoriť v komerčnej banke **osobitný účet pre projekt**;
- úroky vzniknuté na účte/účtoch sú príjmom konečného prijímateľa;
- účet je vedený v EUR. V prípade úhrad v inej mene ako EUR môže byť tento účet/účty vedený/é v cudzej mene.

6.2 Vysporiadanie finančných vzťahov

Vysporiadanie finančných vzťahov sa vykonáva vzájomným započítaním pohľadávok z podpory alebo jej časti alebo vrátením podpory alebo jej časti, ak sa nevykoná vzájomné započítanie pohľadávok z podpory alebo jej časti.

Vrátenie finančných prostriedkov EPFRV a spolufinancovania štátneho rozpočtu, ktoré PPA poskytla konečnému prijímateľovi, sa uskutočňuje v nasledovných prípadoch:

- konečný prijímateľ nevyčerpal poskytnuté prostriedky EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu;
- konečnému prijímateľovi boli poskytnuté finančné prostriedky EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu z titulu mylnej platby;
- konečný prijímateľ porušil podmienky stanovené v zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku alebo záväzky vyplývajúce z rozhodnutia o poskytnutí podpory a nesplnenie týchto podmienok je spojené s povinnosťou vrátiť finančné prostriedky;
- a iných.

V jednotlivých prípadoch vrátenia prostriedkov PPA zašle konečnému prijímateľovi **žiadost' o vrátenie finančných prostriedkov** v zmysle zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku alebo na základe rozhodnutia PPA.

Vrátenie finančných prostriedkov je konečný prijímateľ povinný oznámiť PPA. Konečný prijímateľ je povinný zaslať na PPA **oznámenie o vrátení finančných prostriedkov** do 15 pracovných dní odo dňa uskutočnenia úhrady prostriedkov v súlade s výpisom z bankového účtu. Formulár oznámenia o vrátení finančných prostriedkov spolu s pokynom je uvedený v prílohách (*Systém finančného riadenia EPFRV, Príloha 13 Tabuľka súm pre vymáhanie v prípade ukončenia výkonu*). Prílohou oznámenia o vrátení finančných prostriedkov je **kópia výpisu z bankového účtu**.

Špecifikácia účtov, na ktoré konečný prijímateľ vráti prostriedky EPFRV a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie podľa jednotlivých prípadov vrátenia, je uvedená v *Systéme finančného riadenia EPFRV, kapitole 10 Nezrovnalosti*. Finančné prostriedky EPFRV a spolufinancovania štátneho rozpočtu, ktoré je konečný prijímateľ povinný vrátiť, sa zaokrúhľujú nahor na najbližší eurocent.

Sumy príspevkov EPFRV, ktoré sa od konečných prijímateľov vymôžu v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 počas každého referenčného obdobia, sa odpočítajú zo sumy na úhradu z EPFRV vo vyhlásení o výdavkoch za predmetné obdobie.

6.3 Účtovníctvo prijímateľa

Prijímateľa postupujú pri vedení účtovníctva v súlade s § 44 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov.

Prijímatelia, ktorí sú účtovnou jednotkou v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, účtujú o skutočnostiach týkajúcich sa projektu:

- a) v analytickej evidencii a na analytických účtoch v členení podľa jednotlivých projektov, ak účtujú v sústave podvojného účtovníctva,
- b) v účtovných knihách so slovným a číselným označením projektu v účtovných zápisoch, ak účtujú v sústave jednoduchého účtovníctva.

7. MONITOROVANIE VÝVOJA PROJEKTOV A MONITOROVACIE SPRÁVY

Monitorovací systém je navrhnutý v súlade so Spoločným rámcom pre monitorovanie a hodnotenie, ktorý vypracovala EK a bol zohľadnený v Programe rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Na každé opatrenie boli stanovené monitorovacie ukazovatele, ktoré sa členia z hľadiska vzťahu k cieľom na ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu. Požiadavky EK, ako aj RO na monitorovanie boli zohľadnené vo formulároch ŽoNFP a monitorovacích správach.

Pre špecifické potreby monitorovania je žiadateľ povinný vyplniť v žiadosti o poskytnutí NFP časť **Monitorovacie ukazovatele**, ktoré sú rozdielne pre každé opatrenie. Žiadateľ je povinný vyplniť všetky požadované údaje v časti Monitorovacie ukazovatele. Vysvetlivky k vyplneniu tabuliek (ak sú potrebné) sú ich súčasťou.

Konečný prijímateľ, ktorý má uzatvorenú zmluvu o poskytnutí NFP **je povinný predložiť monitorovaciu správu projektu súčasne s poslednou žiadosťou o platbu** (ŽoP spolu s monitorovacou správou predkladá doporučené poštou alebo osobne v podateľni Ústredia PPA v Bratislave).

Pre každé opatrenie je vypracovaný samostatný formulár monitorovacej správy projektu, ktorý je zverejnený na internetovej stránke www.apa.sk. V monitorovacej správe je potrebné uviesť hodnoty sledovaných ukazovateľov, priebeh realizácie projektu, problémy pri realizácii projektu, odporúčania pre PPA a ďalšie náležitosti, ktoré sú obsahom správy.

V prípade, že konečný prijímateľ nepredloží monitorovaciu správu alebo ju predloží nekompletnú, bude mu pozastavené vyplatenie ŽoP až do doby doručenia kompletnej monitorovacej správy, resp. jej častí. Ak PPA zistí, že predložená monitorovacia správa nie je kompletná, vyzve konečného prijímateľa, aby v stanovenej lehote odstránil identifikované nedostatky.

PPA si vyhradzuje právo požiadať o dodatočné informácie o projekte a/alebo konečnom prijímateľovi a to kedykoľvek, až do doby ukončenia platnosti uzatvorenej zmluvy o poskytnutí NFP.

8. VÝKLAD POJMOV

- **Bodovacie kritériá** – dopĺňajú kritériá spôsobilosti umožňujúce výber projektov, ktoré budú financované v rámci opatrenia. Ich účelom je zoradenie projektov v prípade, ak požiadavky projektov na finančné prostriedky presiahnu objem finančných prostriedkov vyčlenený pre dané opatrenie v rámci výzvy na predkladanie projektov.
- **Činnosti** – orientačný opis druhov činností, ktoré budú financované z opatrenia.
- **Daň z pridanej hodnoty okrem prípadov uvedených v bode 3a) článku 71 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005, t. j. s výnimkou nenávratnej DPH, ak ju znáša zdaniteľná osoba**
 - nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 v článku 71, odseku 3a) definuje **neoprávnené výdavky** v nasledovnom znení:
„DPH okrem nenávratnej DPH v prípade, že ju skutočne a s konečnou platnosťou znášajú iní príjemcovia ako nezdaniteľné osoby uvedené v prvom pododseku článku 4 ods. 5 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladiení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia“.
 - šiesta smernica Rady 77/388/EHS¹⁸ v znení neskorších zmien a doplnení definuje v prvom pododseku článku 4 ods. 5 **nezdaniteľné osoby** nasledovne:
„Štátne orgány, orgány regionálnej a miestnej správy a iné orgány riadiace sa verejným právom sa nepovažujú za osoby podliehajúce dani vzhľadom na činnosti alebo plnenia, ktorých sa zúčastňujú ako verejné orgány ani vtedy, keď v súvislosti s týmito činnosťami alebo plneniami inkasujú dávky, poplatky, príspevky alebo platby“.
- **Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka** (EAFRD – European Agricultural Fund for Rural Development) – jeden z hlavných nástrojov Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ktorého cieľom je financovať výdavky na rozvoj vidieka.
- **Konečný prijímateľ** – subjekt, orgán alebo podnik, verejný alebo súkromný, prípadne verejno-súkromné partnerstvo, ktorý/é zodpovedá za vykonávanie operácií alebo prijímanie podpory v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (v článku 2, písm. h) nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 vymedzený pojmom „prijemca“).
- **Konvergenčný cieľ (cieľ Konvergencia)** – cieľ ES umožňujúci podporu z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka v zaostávajúcich regiónoch, v ktorých hodnota HDP na obyvateľa meraná paritou kúpnej sily a vypočítaná na základe údajov o ES v priemere za roky 2000 – 2002 je menšia ako 75 % priemeru EÚ 25. Podpora týchto regiónov je zvýhodnená vyššou mierou spolufinancovania EÚ v rámci celkových verejných výdavkov na operácie financované Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka.
- **Kritériá spôsobilosti** – zoznam kritérií určujúcich oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorým sa prijímateľ zaviazal pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP.
- **Neoprávnené projekty** – projekty, ktoré nie sú oprávnené na získanie pomoci z opatrenia.

¹⁸ Uverejnené v Úradnom vestníku ES L145 dňa 13. 6. 1977.

- **Neoprávnené výdavky** – zoznam neoprávnených výdavkov, ktoré nebudú z opatrenia finančne podporené.
- **Oblasť mimo cieľa Konvergencie** – oblasti, ktoré sa nachádzajú mimo cieľa Konvergencia definovaného vyššie. V podmienkach Slovenska do oblastí mimo cieľa Konvergencia patrí Bratislavský kraj.
- **Opatrenie** – súbor operácií, ktoré prispievajú k vykonaniu niektorej z osí Programu rozvoja vidieka vymedzených v hlave IV nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.
- **Operácia (aktivita)** – projekt, zmluva alebo dojednanie, alebo iná akcia zvolená v súlade s kritériami ustanovenými pre Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013, ktorý/á je vykonávaný/á jedným alebo viacerými konečnými prijímateľmi a ktorý/á umožňuje dosiahnutie cieľov, na ktoré prispieva podpora rozvoja vidieka v zmysle článku 4 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.
- **Oprávnené výdavky** – výdavky sú oprávnené na príspevok z EPFRV, ak platobná agentúra skutočne vypláti príslušnú podporu medzi 1. januárom 2007 a 31. decembrom 2015. Výdavky sú oprávnené na príspevok z EPFRV, iba ak sa vynaložili na operácie (aktivity), o ktorých rozhodol na základe svojej zodpovednosti Riadiaci orgán Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Pravidlá pre oprávnenosť výdavkov sa stanovujú na vnútroštátnej úrovni a podliehajú osobitným podmienkam ustanoveným nariadením Rady (ES) č. 1698/2005 pre niektoré opatrenia rozvoja vidieka.
- **Orgán vykonávajúci kontrolu, finančnú kontrolu a audit** – subjekt, ktorý je v súlade s legislatívou Európskeho spoločenstva a Slovenskej republiky oprávnený vykonávať kontroly a (alebo) audit operácií (aktivít) Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013, a to najmä Pôdohospodárska platobná agentúra, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, certifikačný orgán, audítori Európskej komisie, Európsky dvor audítorov, Najvyšší kontrolný úrad SR, Ministerstvo financií SR v rámci vykonávania následnej finančnej kontroly v zmysle zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 618/2004 Z. z. a pod.
- **Orgán finančného riadenia** – orgán zodpovedný za koordináciu finančného riadenia a metodické usmerňovanie subjektov zapojených do implementácie Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Je ním Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, sekcia pôdohospodárskej politiky a rozpočtu.
- **Os** – koherentný súbor opatrení s konkrétnymi cieľmi, ktoré priamo vyplývajú z ich vykonávania a prispievajú k jednému alebo viacerým cieľom ustanoveným v článku 4 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.
- **Osobné vozidlo** – motorové vozidlo určené na prepravu osôb. Osobným vozidlom sa nerozumie motorové vozidlo kategórie N1 G v zmysle zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- **Podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách žiadateľa** - do príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby vstupujú príjmy/tržby z predaja vlastných poľnohospodárskych výrobkov (pričom pestovatelia hrozna si uplatnia taktiež príjmy/tržby z predaja vína vyrobeného z vlastnej produkcie hrozna), priame platby a ostatné dotácie do poľnohospodárstva.

- **Platobná agentúra** – útvar alebo orgán členského štátu, ktorý zodpovedá za platby konečným prijímateľom a poskytuje dostatočné záruky, že žiadosti o podporu z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka boli oprávnené, platby presne a vyčerpávajúco zúčtované, kontroly ustanovené predpismi ES vykonané a požadované dokumenty predkladané, prístupné a uchované vrátane elektronických dokumentov v zmysle pravidiel ES. V podmienkach SR je platobnou agentúrou pre financovanie operácií z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka Pôdohospodárska platobná agentúra.
- **Poľnohospodárske produkty** – produkty vymenované v prílohe 1 Zmluvy o založení ES, s výnimkou produktov rybolovu.
- **Prijímatelia zo súkromného sektora**
Medzi prijímateľov zo súkromného sektora patria subjekty, ktoré nespádajú pod definíciu § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy:
 - 1) fyzické osoby;
 - 2) právnické osoby.
- **Projekt** – štruktúrovaný dokument vrátane príslušnej dokumentácie v písomnej a (alebo) elektronickej podobe, ktorého cieľom je dosiahnuť zlepšenie pôvodného stavu v oblasti spadajúcej pod niektorú z priorít definovaných v Programe rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 a ktorého realizácia je financovaná z EPFRV.
- **Refundácia** – poskytnutie finančných prostriedkov konečnému prijímateľovi z verejnej správy alebo konečnému prijímateľovi zo súkromného sektora z výdavkov štátneho rozpočtu za zdroje EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu v rámci vybraných opatrení (resp. operácií) Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 ako náhrady za skutočne vynaložené výdavky zo strany konečného prijímateľa na základe predloženia účtovných dokladov a výpisov z bankových účtov konečného prijímateľa o úhrade faktúr vystavených dodávateľom/zhotoviteľom. Pri refundácii je konečný prijímateľ povinný realizovať výdavky najskôr z vlastných zdrojov a tie sú mu pri jednotlivých platbách následne preplatené v pomernej výške zo zdrojov EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu, maximálne však do výšky súčtu pomeru prostriedkov EPFRV a štátneho rozpočtu schváleného na projekt (resp. aktivitu).
- **Riadiaci orgán** – podľa článku 75 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 je Riadiaci orgán zodpovedný za riadenie a vykonávanie Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 účinným, účelným a správnym spôsobom. Je ním Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (sekcia rozvoja vidieka pre osi 1 až 4 Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 a sekcia pôdohospodárskej politiky a rozpočtu pre operácie technickej pomoci Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013), ktoré zodpovedá za efektívnosť, správnosť riadenia, poskytovania a využívania podpory v súlade s predpismi EÚ, inštitucionálnymi, právnymi a finančnými systémami a predpismi SR.
- **Rozhodnutie o schválení/neschválení žiadosti o nenávratný finančný príspevok** – rozhodnutie, ktoré vydáva PPA v konaní o žiadosti podľa § 37 zákona č. 528/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- **Splátkový predaj** – je kúpa majetku na základe kúpnej zmluvy s postupným splácaním záväzku. Vlastník odpisuje predmet kúpy bez ohľadu na výšku splácania záväzku. Finančný vzťah sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka, resp. Občianskeho zákonníka.

- **Splnomocnenie o delegovaní právomocí** – písomný dokument, ktorým riadiaci orgán deleguje časť svojich právomocí týkajúcich sa implementácie PRV na PPA bez toho, aby bola dotknutá celková zodpovednosť RO za riadenie programu. Splnomocnenie zároveň stanovuje práva a povinnosti RO a PPA.
- **Spracovanie poľnohospodárskych produktov¹⁹** – znamená akékoľvek pôsobenie na poľnohospodársky produkt, výsledkom ktorého je taktiež poľnohospodársky produkt s výnimkou činností vykonávaných v poľnohospodárskom podniku v súvislosti s prípravou živočíšneho alebo rastlinného produktu na prvý predaj, t.j. *činnosti vykonávané v poľnohospodárskom podniku potrebné na prípravu výrobku na prvý predaj ako napr. zber, sekanie a mlátenie obilnín, balenie vajec atď. sa nepovažuje za spracovanie.*
- **Systém finančného riadenia Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka** – komplex na seba nadväzujúcich a vzájomne prepojených podsystémov a činností, ktorých prostredníctvom sa zabezpečuje zodpovedné a prehľadné finančné plánovanie, rozpočtovanie, účtovanie, výkazníctvo, platba konečným prijímateľom, sledovanie finančných tokov, kontrola a overovanie pri realizácii podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka s cieľom hospodárneho, efektívneho a účinného využívania verejných prostriedkov.
- **Štátna pokladnica** – orgán štátnej správy zriadený v zmysle zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov zabezpečujúci sústavu činností v rámci systému Štátnej pokladnice, najmä centralizáciu riadenia verejných financií, realizáciu rozpočtu subjektov verejnej správy, vedenie a správu účtov klientov a realizáciu platobného styku klientov.
- **Technické zhodnotenie** – pre účely príručky sa pod uvedeným pojmom rozumie technické zhodnotenie definované v § 29 zákona č. 595/2003 o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.
- **Účtovný doklad** – doklad definovaný v § 10 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Pre účely predkladania žiadostí o platbu sa vyžaduje splnenie náležitostí definovaných v § 10 ods. 1 písm. a), b), c), d) a f) predmetného zákona, pričom za dostatočné splnenie týchto náležitostí sa považuje vyhlásenie konečného prijímateľa v žiadosti o platbu v časti 9 Čestné vyhlásenie v znení „Ďalej vyhlasujem, že originály dokumentácie tejto platby, definované na priloženom zozname, sú v držbe tohto subjektu, náležite opečiatkované, podpísané, prístupné na konzultovanie pre účely kontroly“.
- **Verejné obstarávanie** – obstarávanie v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov. **V prípade zákazky s nízkou hodnotou** žiadateľ popri paragrafe 102 zákona č. 25/2006 postupuje aj podľa usmernenia uvedeného v kapitole 4 tejto príručky.
- **Verejné výdavky** – všetky verejné prostriedky na financovanie operácií, ktoré pochádzajú z rozpočtu štátu, regionálnych a miestnych orgánov a Európskych spoločenstiev, a akékoľvek podobné výdavky. Za podobný výdavok sa považuje každý príspevok na financovanie operácií pochádzajúci z rozpočtu verejnoprávných subjektov alebo združení jedného alebo viacerých regionálnych alebo miestnych orgánov, alebo verejnoprávných subjektov konajúcich v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 18/2004 z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby.

¹⁹ Definícia prevzatá z Usmernení Spoločenstva pre štátnu pomoc v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve 2007 – 2013 – časť II. bod 7 (Ú. v. EÚ C 319, 27. 12. 2006).

- **Vlastná práca** – žiadateľ si v rámci vlastnej práce môže uplatniť mzdové náklady pre seba a svojich zamestnancov v pracovnom pomere a taktiež mimo pracovného pomeru, ak ide o dohody o vykonaní práce, dohody o pracovnej činnosti alebo dohody o brigádnickej práci študentov uzatvorené v zmysle § 223 až § 226a Zákonníka práce. Žiadateľ si môže uplatniť iba mzdové náklady na výkon prác súvisiacich s realizáciou oprávnenej investície, ktorá je predmetom projektu, vrátane odvodov zamestnávateľa, pričom predkladá **2 cenové ponuky nie staršie ako 6 mesiacov pred podaním ŽoNFP** od iných dodávateľov na porovnanie uplatňovaných výdavkov. Žiadateľom uplatňované výdavky na vlastnú prácu musia byť nižšie ako porovnávané cenové ponuky.

Žiadateľ môže v prípade realizácie investície vlastnou prácou použiť taktiež materiál vyrobený vlastnou činnosťou, pričom predkladá **2 cenové ponuky nie staršie ako 6 mesiacov pred podaním ŽoNFP** od iných dodávateľov na porovnanie uplatňovaných výdavkov. Vlastný materiál vyrobený žiadateľom musí byť lacnejší ako porovnávané cenové ponuky.

Maximálna suma, ktorú si žiadateľ môže uplatniť pre vlastnú prácu je 30 % z ceny materiálu zakúpeného a použitého na oprávnenú investíciu realizovanú vlastnou prácou.

Výnimka v prípade výdavkov žiadateľa vynaložených v hotovosti sa vzťahuje iba na mzdové náklady pri vlastnej práci.

- **Vlastné zdroje konečného prijímateľa** – finančné prostriedky, ktorými sa podieľa konečný prijímateľ na financovaní projektu v stanovenej výške a určenom podiele. Za tieto zdroje sa považujú aj tie prostriedky, ktoré konečný prijímateľ získal z iného zdroja (okrem zdroja štátneho rozpočtu) ako napríklad úver z banky alebo príspevok tretej osoby.
- **Vyššia moc** – definovaná v súlade s článkom 47 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006 nasledovne:
 - a) úmrtie konečného prijímateľa;
 - b) dlhodobá odborná nespôsobilosť konečného prijímateľa;
 - c) vyvlastnenie veľkej časti podniku, ktoré sa nemohlo predpokladať v deň prijatia záväzku;
 - d) ťažká živelná pohroma, ktorá vážne postihuje pôdu podniku;
 - e) neočakávané zničenie budov podniku vyhradených pre hospodárske zvieratá;
 - f) epizootické ochorenie postihujúce všetky hospodárske zvieratá poľnohospodára alebo jeho časť;
 - g) zákon NR SR č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (reštitučný zákon).

Prípady zásahu vyššej moci alebo mimoriadnych okolností oznámi konečný prijímateľ alebo ním poverená osoba príslušnému orgánu spolu s príslušnými dôkazmi, ktoré vyžaduje tento orgán, a to do 10 pracovných dní od dátumu, ku ktorému konečný prijímateľ alebo ním poverená osoba sú schopné tak urobiť.

- **Záväzky voči štátu po lehote splatnosti** – s výnimkou splátkového kalendára potvrdeného veriteľom žiadateľ musí mať vyrovnané záväzky voči nasledujúcim subjektom verejnej správy:
 - správcovi dane v zmysle zákona č. 511/1992 o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov okrem záväzkov voči obciam v zmysle zákona č. 582/2004 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady;
 - príslušným colným úradom;
 - Sociálnej poisťovni za všetkých zamestnancov;

- zdravotným poisťovniam (splnenie záväzkov a odvodových povinností za všetkých zamestnancov);
- bývalým štátnym fondom rezortu MPRV SR;
- Slovenskému pozemkovému fondu (v prípade, ak s ním má žiadateľ uzatvorené nájomné zmluvy);
- Správe finančnej kontroly;
- PPA.

Žiadateľ je povinný pri ŽoP preukázať riadne a včasné plnenie splátok v súlade so splátkovým kalendárom potvrdeným veriteľom.

- **Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku** – podrobná zmluva o podpore projektu financovaného z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a štátneho rozpočtu uzatvorená medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a konečným prijímateľom určujúca podmienky poskytnutia podpory, ako aj práva a povinnosti zúčastnených strán.
- **Žiadateľ, konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)** – užívateľ finančnej pomoci na projekty financované v rámci opatrenia (cieľové skupiny, oblasti a sektory).
- **Žiadosť o platbu** – doklad, ktorý pozostáva z formulára žiadosti a povinných príloh, na ktorého základe sú konečnému prijímateľovi uhrádzané prostriedky EPFRV a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu v pomere podľa článku 70 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, alebo na ktorého základe sú tieto prostriedky zúčtované.

9. ZOZNAM SKRATIEK

DPH	Daň z pridanej hodnoty
EK	Európska komisia
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EÚ	Európska únia
EUR	Menová jednotka Európskej únie
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domáci produkt
IT	Informačné technológie
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
NFP	Nenávratný finančný príspevok
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PO	Právnická osoba
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 – 2013
RO	Riadiaci orgán
RP PPA	Regionálne pracovisko Pôdohospodárskej platobnej agentúry
SR	Slovenská republika
ŠR	štátny rozpočet
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok z PRV – projekt
ŽoP	Žiadosť o platbu

10. ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. 1 Zoznam produktov Prílohy 1 Zmluvy o založení ES

Príloha č. 2: Definícia malých a stredných podnikov - Odporúčanie Komisie 2003/361/ES

Príloha č. 1

ZOZNAM PRODUKTOV PRÍLOHY 1 ZMLUVY O ZALOŽENÍ ES

ZOZNAM

vzťahujúci sa na článok 32 Zmluvy o založení Európskeho Spoločenstva

(1) Číslo v Bruselskej nomenklatúre	(2) Opis tovarov
Kapitola 1	Živé zvieratá
Kapitola 2	Mäso a jedlé mäsové zvyšky
Kapitola 3	Ryby, kôrovce a mäkkýše
Kapitola 4	Mliečne produkty, vtáacie vajcia; prírodný med
Kapitola 5	
05.04	Vnútornosti, močové mechúre a žalúdky zvierat (iných než rýb) celé alebo ich časti
05.15	Živočišne produkty nešpecifikované alebo nezahrnuté inde; neživé zvieratá z kapitoly 1 alebo z kapitoly 3, nevhodné pre ľudskú spotrebu
Kapitola 6	Živé stromy a iné rastliny; cibule, korene a podobné časti rastlín; rezané kvety a ozdobné listy
Kapitola 7	Jedlá zelenina a niektoré korene a hľuzy
Kapitola 8	Jedlé ovocie a orechy; kôra melónov a citrusového ovocia
Kapitola 9	Káva, čaj a koreniny s výnimkou maté (položka č. 09.03)
Kapitola 10	Obilniny
Kapitola 11	Produkty mlynárskeho priemyslu; slad a škroby, pšeničný lepok; inulín
Kapitola 12	Olejnate semená a olejnaté plody; rôzne jadrá, semená a plody; priemyselné a liečivé rastliny; slama a krmoviny
Kapitola 13	
ex 13.03	Pektín
Kapitola 15	
15.01	Sadlo a iný vyškvařený bravčový tuk; vyškvařený hydínový tuk

15.02	Nevyškvarený tuk hovädzieho dobytku, oviec alebo kôz; loj (vrátane „premier jus“) získaný z týchto tukov
15.03	Stearín zo sadla, oleostearín a lojový stearín; sadlový olej, oleový olej a lojový olej, nie emulzifikovaný alebo zmiešaný alebo pripravený iným spôsobom
15.04	Tuky a olej z rýb a z morských cicavcov, rafinované i nerafinované
15.07	Stužené rastlinné oleje, tekuté alebo tuhé, surové, rafinované alebo prečistené
15.12	Živočišne alebo rastlinné tuky a oleje, hydrogenované, rafinované i nerafinované, ale ďalej neupravované
15.13	Margarín, imitácia bravčového sadla a iné upravené jedlé tuky
15.17	Zvyšky zo spracovania tukových látok alebo živočišných alebo rastlinných voskov
Kapitola 16	Prípravky z mäsa, rýb, kôrovcov alebo mäkkýšov
Kapitola 17	
17.01	Repný a trstinový cukor, v tuhom stave
17.02	Iné cukry; cukrové sirupy; umelý med (zmiešaný i nezmiešaný s prírodným medom); karamel
17.03	Melasa, odfarbená i neodfarbená
17.05	Ochutené alebo farbené cukry, sirupy alebo melasa s výnimkou ovocných štiav obsahujúcich pridaný cukor v akomkoľvek pomere.
KAPITOLA 18	
18.01	Kakaové bôby, celé alebo drvené, surové alebo pražené
18.02	Škrupiny, šupky a iný odpad z kakaových bôbov
KAPITOLA 20	Prípravky zo zeleniny, ovocia alebo z iných častí rastlín
KAPITOLA 22	
22.04	Hroznový mušt, v procese fermentácie alebo fermentovaný bez prídavku alkoholu
22.05	Víno z čerstvého hrozna; hroznový mušt fermentovaný s prídavkom alkoholu
22.07	Iné fermentované nápoje (napríklad jablčný mušt, hruškový mušt a medovina)
ex ²⁸ 22.08 (*) ex 22.09 (*)	Etylalkohol alebo neutrálne liehoviny denaturované alebo nedenaturované, akejkoľvek koncentrácie získané z poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe I k Zmluve o založení ES s výnimkou liehovín a iných alkoholických nápojov a zmiešaných alkoholických prípravkov (známych ako „koncentrované výťažky“) na výrobu nápojov

ex 22.10 (*)	Ocot a náhrady octu
KAPITOLA 23	Zvyšky a odpad potravinárskeho priemyslu; upravené krmivá pre zvieratá
KAPITOLA 24	
24.01	Nespracovaný tabak, tabakový odpad
KAPITOLA 45	
45.01	Prírodný korok, nespracovaný, drvený, granulovaný alebo mletý; korkový odpad
KAPITOLA 54	
54.01	Ľan, surový alebo spracovaný ale nespradený, kúdeľová priadza a odpad (vrátane cupovaných alebo garnetovaných chumáčov)
KAPITOLA 57	
57.01	Pravé konope (<i>Cannabis sativa</i>) surové alebo spracované ale nespradené; výčesky (kúdeľ) a odpad pravého konope (vrátane cupovaných alebo garnetovaných chumáčov alebo zväzkov)

(*) položka pridaná článkom 1 nariadenia č. 7 Rady Európskeho hospodárskeho spoločenstva z 18. decembra 1959 (ÚV 7, 30. januára 1961, s. 71 – špeciálne vydanie (anglické vydanie) 1959, s. 68).

Pri definovaní jednotlivých produktov uvedených v stĺpci 1 prílohy 1 Zmluvy o založení ES je možné vychádzať z Nariadenia Rady (EÚ) 2658/1987 o tarifnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku v znení neskorších predpisov, ktoré definuje tzv. kombinovanú nomenklatúru. Kombinovaná nomenklatúra je každoročne upravovaná a publikovaná v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev. V prípade rozporu medzi kombinovanou nomenklatúrou a prílohou 1 Zmluvy o založení ES je záväzný zoznam produktov uvedený v prílohe 1 Zmluvy o založení ES.

Príloha č. 2: Definícia mikropodnikov, malých a stredných podnikov

(výňatok z odporúčania Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o definícii malých a stredných podnikov (Ú. v. ES L 124, 20. 5. 2003, s. 36))

DEFINÍCIA MIKROPODNIKOV, MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV, KTORÚ PRIJALA KOMISIA

Článok 1

Podnik

Za podnik sa považuje každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právnu formu. Sem patria najmä samostatne zárobkovo činné osoby a rodinné podniky, ktoré vykonávajú remeselnícke alebo iné činnosti a partnerstvá alebo združenia, ktoré pravidelne vykonávajú hospodársku činnosť.

Článok 2

Počet pracovníkov a finančné limity určujúce kategórie podnikov

1. Kategóriu mikropodnikov, malých a stredných podnikov (MSP) tvoria podniky, ktoré zamestnávajú menej ako 250 osôb a ktorých ročný obrat nepresahuje 50 miliónov EUR a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov EUR.
2. V rámci kategórie MSP sa malý podnik definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 osôb a ktorého ročný obrat a /alebo celková ročná súvaha nepresahuje 10 miliónov EUR.
3. V rámci kategórie MSP sa mikropodnik definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a /alebo celková ročná súvaha nepresahuje 2 milión EUR.

Článok 3

Typy podnikov, ktoré sa zohľadňujú pri výpočte počtu pracovníkov a finančných čiastok

1. „Samostatný podnik“ je každý podnik, ktorý nie je zatriedený ako partnerský podnik v zmysle odseku 2 alebo prepojený podnik v zmysle odseku 3.
2. „Partnerské podniky“ sú podniky, ktoré nie sú zatriedené ako prepojené podniky v zmysle odseku 3 a medzi ktorými je nasledovný vzťah: podnik (vyššie postavený podnik) vlastní, buď samostatne alebo spoločne s jedným alebo viacerými prepojenými podnikmi v zmysle odseku 3, 25 % alebo viac imania alebo hlasovacích práv iného podniku (nižšie postavený podnik).

Podnik sa však môže považovať za samostatný bez partnerského podniku, aj pokiaľ sa dosiahne alebo prekročí uvedená 25 % hranica za predpokladu, že títo investori nie sú v zmysle odseku 3 prepojení individuálne alebo spoločne do príslušného podniku:

- (a) s verejnými investičnými spoločnosťami, spoločnosťami investujúcimi do rizikového kapitálu, fyzickými osobami alebo skupinami fyzických osôb, ktoré sa pravidelne zúčastňujú rizikových investičných aktivít, ktoré investujú vlastný kapitál v nekótovaných firmách (podnikateľskí anjeli) za predpokladu, že celkové investície týchto podnikateľských anjelov v rovnakom podniku sú nižšie ako 1 250 000 EUR;
- (b) s univerzitami alebo neziskovými výskumnými strediskami;

- (c) inštitucionálnymi investormi, vrátane regionálnych rozvojových fondov;
- (d) orgánmi miestnej samosprávy, ktoré majú ročný rozpočet menší ako 10 miliónov EUR a menej ako 5 000 obyvateľov.

1. „Prepojené podniky“ sú podniky, ktoré majú nasledovné vzájomné vzťahy:

- (a) podnik má väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo členov v inom podniku;
- (b) podnik má právo vymenovať alebo odvolať väčšinu členov správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu iného podniku;
- (c) podnik má právo dominantne pôsobiť na iný podnik na základe zmluvy uzatvorenej s týmto podnikom alebo na základe ustanovenia v jeho spoločenskej zmluve alebo stanovách;
- (d) podnik, ktorý je akcionárom alebo členom iného podniku, sám kontroluje na základe zmluvy s inými akcionármi v tomto podniku alebo členmi tohto podniku väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo členov v tomto podniku.

Existuje predpoklad, že dominantný vplyv neexistuje, ak sa investori uvedení v druhom pododseku odseku 2 nezapoja priamo alebo nepriamo do vedenia príslušného podniku bez toho, aby boli dotknuté ich práva ako akcionárov alebo nezúčastnených spoločníkov.

Podniky, ktoré sa nachádzajú v niektorom zo vzťahov uvedených v prvom pododseku prostredníctvom jedného alebo viacerých podnikov, alebo majú niektorého z investorov uvedených v odseku 2, sa tiež považujú za prepojené.

Podniky, ktoré sa nachádzajú v jednom alebo inom z takýchto vzťahov prostredníctvom fyzickej osoby alebo skupiny fyzických osôb konajúcich spoločne, sa tiež považujú za prepojené podniky, ak sa podieľajú vo svojej činnosti alebo časti svojej činnosti na rovnakom relevantnom trhu alebo na príbuzných trhoch.

Za „príbuzný trh“ sa považuje trh pre produkt alebo službu, ktorý sa nachádza priamo vo vyššej alebo nižšej pozícii („súprudne alebo protiprúdne“) od relevantného trhu.

- 2. Okrem prípadov uvedených v odseku 2, druhom pododseku sa podnik nemôže považovať za MSP, ak 25 % alebo viac imania alebo hlasovacích práv je priamo alebo nepriamo kontrolovaných spoločne alebo individuálne jedným alebo viacerými verejnými orgánmi.
- 3. Podniky môžu poskytnúť vyhlásenie o postavení ako samostatný podnik, partnerský podnik alebo prepojený podnik, vrátane údajov týkajúcich sa hraníc stanovených v článku 2. Vyhlásenie sa môže poskytnúť, aj keď je kapitál rozptýlený tak, že nie je možné presne určiť, kto ho vlastní, v takomto prípade podnik môže poskytnúť vyhlásenie v dobrej viere, že môže odôvodnene predpokladať, že 25 % a viac jeho podniku nevlastní jeden podnik alebo spoločne navzájom prepojené podniky. Takéto vyhlásenia sa poskytnú bez toho, aby boli dotknuté kontroly alebo vyšetrovania ustanovené podľa pravidiel spoločenstva.

Článok 4

Údaje používané v prípade počtu pracovníkov a finančných čiastok a referenčného obdobia

- 1. Údaje, ktoré je potrebné použiť v prípade počtu pracovníkov a finančných čiastok, sú údaje týkajúce sa posledného schváleného účtovného obdobia a vypočítané na ročnom základe. Zohľadňujú sa odo dňa účtovnej závierky. Výška zvoleného obratu sa vypočíta bez dane z pridanej hodnoty (DPH) a iných nepriamych daní.

2. Ak podnik v deň účtovnej závierky zistí na ročnom základe, že počet zamestnancov alebo finančné limity prekročili, alebo sú pod limitmi stanovenými v článku 2, nebude to mať za následok stratu alebo nadobudnutie štatútu stredného, malého alebo mikro podniku, pokiaľ sa tieto limity neprekročili v dvoch po sebe nasledujúcich obdobiach.
1. V prípade novozaložených podnikov, ktorých účtovné závierky ešte neboli schválené, sa uplatnia údaje získané čestným odhadom vykonaným za bežný finančný rok.

Článok 5

Počet pracovníkov

Počet pracovníkov zodpovedá počtu ročných pracovných jednotiek AWU (annual work units, AWU), t. j. počtu osôb, ktoré pracujú na plný úväzok v rámci príslušného podniku alebo v jeho mene počas celého posudzovaného referenčného roku. Práca osôb, ktoré nepracovali celý rok, práca tých osôb, ktoré pracovali na čiastočný úväzok bez ohľadu na dĺžku a práca sezónnych pracovníkov sa počítajú ako časti AWU. Pracovníci pozostávajú zo:

- (a) zamestnancov;
- (b) osôb pracujúcich pre podnik, ktorý mu podlieha, a ktorí sa podľa vnútroštátnych právnych predpisov považujú za zamestnancov;
- (c) vlastníkov – manažérov;
- (d) partnerov vykonávajúcich pravidelnú činnosť v podniku a majúci finančný prospech z podniku.

Učni alebo študenti, ktorí sa zúčastňujú na odbornom vzdelávaní na základe učňovskej alebo odbornej zmluvy, sa nepovažujú za pracovníkov. Dĺžka materskej alebo rodičovskej dovolenky sa nezapočítava.

Článok 6

Vyhotovenie údajov o podniku

1. V prípade samostatného podniku údaje, vrátane počtu pracovníkov, sa určia výlučne podľa účtovnej závierky tohto podniku.
2. Údaje, vrátane počtu pracovníkov, o podniku, ktorý má partnerský podnik alebo prepojené podniky, sa určia na základe účtovnej závierky a iných údajov o podniku, alebo ak sú k dispozícii, na základe konsolidovaných účtovných závierok podniku alebo konsolidovaných účtovných závierok, do ktorých je podnik zahrnutý prostredníctvom konsolidácie.

Údaje uvedené v prvom pododseku sa pridávajú k údajom každého partnerského podniku príslušného podniku, ktorý sa nachádza bezprostredne vo vyššom alebo nižšom postavení („súprudne alebo protiprúdne“) od neho. Výsledok je úmerný percentuálnemu podielu kapitálu alebo hlasovacích práv (podľa toho, ktoré je väčšie). V prípade, keď krížové akcie vlastní dva podniky, použije sa vyššie percento.

K údajom uvedeným v prvom a druhom pododseku sa pridá 100 % údajov každého podniku, ktorý je priamo alebo nepriamo prepojený s príslušným podnikom, ak už údaje neboli zahrnuté prostredníctvom konsolidácie v účtovných závierkach.

3. Na uplatnenie odseku 2 sa údaje partnerských podnikov príslušného podniku určia z ich účtovných závierok a ostatných konsolidovaných údajov, ak existujú. K týmto údajom sa pripočíta 100 % údajov podnikov, ktoré sú prepojené s týmito partnerskými podnikmi, pokiaľ ich účtovné údaje už nie sú zahrnuté prostredníctvom konsolidácie.

Na uplatnenie tohto istého odseku 2 sa údaje partnerských podnikov, ktoré sú prepojené s príslušným podnikom, určia z ich účtovných závierok a ostatných konsolidovaných údajov, ak existujú. K týmto údajom sa pripočítajú proporcionálne údaje každého prípadného partnerského podniku tohto prepojeného podniku, ktorý sa nachádza bezprostredne vo vyššom alebo nižšom postavení („súprudne alebo protiprúdne“) od neho, pokiaľ už údaje neboli zahrnuté v konsolidovaných účtovných závierkach s percentuálnym podielom úmerným percentu uvedenému podľa druhého pododseku 2.

4. Ak sa v konsolidovaných účtovných závierkach neuvádzajú za daný podnik údaje o pracovníkoch, čísla týkajúce sa pracovníkov sa vypočítajú úmerne na základe súhrnu údajov z jeho partnerských podnikov a pripočítaním údajov z podnikov, s ktorými je príslušný podnik prepojený.